

Výroční zpráva 2005

Českého svazu ochránců přírody Vlašim

Základní údaje o ČSOP Vlašim

Adresa:

Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim, Pláteníkova
264, 258 01 Vlašim

Tel./fax:

317 845 169, 317 845 965

E-mail:

vlasim@csop.cz

Internet:

www.csopvlasim.cz

Mobil:

777 800 456 (J. Nosek ml.),
777 800 457 (Ing. M. Lempochner),
777 800 458 (Ing. K. Kříž),
777 800 459 (Ing. L. Kaprál),
777 800 460 (L. Šafránková),
777 800 461 (Mgr. K. Červenková)

Bankovní spojení:

Česká spořitelna a. s., pobočka Vlašim,
č. ú. 322147339/0800

IČO:

185 95 677

Počet řádných členů k 31. 12. 2005:

201

Další organizační údaje

ČSOP Vlašim je základní organizací Českého svazu ochránců přírody, která byla ve Vlašimi založena již 25. září 1990

ČSOP Vlašim je regionálním centrem ČSOP pro střední Čechy.

ČSOP Vlašim je krajské středisko environmentálního vzdělávání výchovy a osvěty, jmenované Radou Středočeského kraje.

ČSOP Vlašim je členem Sítě ekologických poradcnů ČR (STEP), členem Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina, Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim je akreditovaným ekocentrem ČSOP.

ČSOP Vlašim zřizuje Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicko, který je Radou Národního pozemkového spolku akreditovaným pozemkovým spolkem.

ČSOP Vlašim zřizuje Stanici pro handicapované živočichy, která je začleněna do Národní sítě stanic a je Záchraným centrem CITES jmenovaným Ministerstvem životního prostředí

ČSOP Vlašim je zakládajícím členem o. p. s. Český Merán, zakládajícím členem občanského sdružení Podblanické infocentrum, zakládajícím členem občanského sdružení Greenways Praha – Vídeň, členem o. p. s. Posázaví

Poslání základní organizace Českého svazu ochránců přírody Vlašim

Základním posláním Českého svazu ochránců přírody Vlašim je ochrana přírodního a kulturního dědictví především na Podblanicku a péče o něj. Toho chceme dosáhnout zejména:

1. Informováním a poradenstvím veřejnosti,
2. environmentální výchovou a osvětou dětí, profesních skupin, veřejnosti,
3. mimoškolní celoroční prací s dětmi,
4. zapojováním místních obyvatel do našich aktivit,
5. spoluprací s vlastníky a hospodáři, spoluprací s dalšími institucemi a organizacemi,
6. účasti v procesech posuzování a rozhodování o zásazích v krajině,
7. zajišťováním přímé péče o vybrané lokality a objekty,
8. realizací programů k záchraně vybraných ohrožených druhů organismů a biotopů,
9. péči o jednotlivá vinou člověka handicapovaná zvířata s cílem jejich návratu do přírody, jelikož každý život má svou cenu.

V některých svých aktivitách Český svaz ochránců přírody Vlašim působí v širší oblasti než je Podblanicko (viz jednotlivé kapitoly výroční zprávy).

Český svaz ochránců přírody Vlašim navazuje na činnost Spolku pro okrašlování a ochranu domoviny, který byl ve Vlašimi ustaven 23. 4. 1899.

ÚVOD

Vážená čtenářko, vážený čtenáři,

v roce 2005 jsme oslavili již 15 let existence základní organizace Českého svazu ochránců přírody ve Vlašimi. Toto výročí již vyzývá k určitému bilancování.

Organizace ČSOP byla ve Vlašimi založena 25. září 1990. Přihlásila se k tradici okrašlovacího spolku, který ve Vlašimi působil od r. 1899. Zakládající členové tehdy schválili plán dlouhodobých aktivit, kterého se organizace jen s mírnými obměnami drží dodnes. Podařilo se naplnit i velmi náročné cíle, z nichž některé se pokusím vyjmenovat (řazení je náhodné):

Ochrana a rozvoj zámeckého parku ve Vlašimi.

Záchrana vlašimského zámeckého parku byla jedním z hlavních motivů založení organizace ČSOP ve Vlašimi. V té době probíhalo v parku neřízené drancování – kácení vzrostlých stromů ve velkém a o park se nikdo systematicky 40 let nestaral. Postupně se nám podařilo ve spolupráci s dalšími partnery poškozování parku zastavit, prosadit v rámci Města Vlašim ustavení správy parku, vytvoření pracovních míst a rozpočtu a vypracovat a prosadit návštěvní řád parku. Od r. 1996 Městu Vlašim pomáháme s rekonstrukcí parku, rekonstrukcí přírodních prvků přímo zajišťujeme. V parku se podařilo vybudovat naučnou stezku a staráme se o vybrané romantické stavby (Starý hrad a Vlašimská brána).

Vybudování střediska ekologické výchovy

Od roku 1994 ČSOP Vlašim buduje Podblanické ekocentrum ČSOP – dům stojící v historickém centru města v němž je soustředěna většina aktivit ČSOP Vlašim, zejména pak středisko environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO), které zahájilo systematickou činnost v r. 1999 a postupně se dále úspěšně rozvíjelo. V současné době systematicky spolupracuje s více jak 150 školami a dalšími mnoha partnery a plní úlohu jednoho z krajských středisek EVVO. V knihovně přírodovědné a regionální literatury je soustředěno přes 4 000 svazků.

Obnovení časopisu Pod Blaníkem

ČSOP Vlašim pro informování svých členů a příznivců a pro osvětu veřejnosti nejprve využíval neveřejný zpravodaj. V roce 1997 jsme po padesáti letech obnovili vydávání vlastivědného časopisu Pod Blaníkem. V r. 2006 tedy bude vycházet již desátý ročník tohoto čtvrtletníku, který si rychle našel ustálenou skupinu čtenářů. V současné době vychází v nákladu 1 250 ks a je distribuován předplatitelům, obcím a školám na okrese Benešov a prodáván ve dvaceti vybraných prodejnách.

Zajištění péče o přírodovědně cenné lokality na Podblanicku

Péče o chráněná a další cenná území je činnost zajišťovaná také po celých patnáct let existence ČSOP Vlašim. Postupně jsme převzali péči o většinu chráněných území na Podblanicku. Některé z nich jsme navrhli a připravili k vyhlášení (přírodní památka Roudný, přírodní park Jistebnická vrchovina, přírodní park Džbány – Žebrák, přírodní park Hornopožárský les ad.). Postupně jsme převzali do pravidelné péče 50 ha přírodovědně cenných luk, čtrnáct let se staráme o jalovcové pastviny u Nemíže. V roce 1999 jsme vyhlásili program Pozemkový spolek

pro přírodu a památky Podblanicka, v rámci kterého se snažíme zajistit systematicky péči o všechna cenná území na Podblanicku a získávat k nim věcná práva. Mezi tato území patří rašelinště (např. Na pramenech u Horní Lhoty), mokřadní louky (např. Řísnické louky), revitalizované toky (např. Na hrbě u Pravonína), rybníky s výskytem chráněných druhů organismů (např. Velký Býkovický), cenné lesy (např. Kupsova skála), pastviny (např. Na ostrově u Nemíže), cenné lomy (např. Křížovský lom) atd. Nejnáročnějším projektem je nyní obnova a zpřístupnění Jinošovského údolí u Vlašimi.

Zajištění ochrany a obnova mimolesní zeleně na Podblanicku

Od r. 1992, jsme se se zúčastnili více jak 2 000 správních řízení týkajících se kácení dřevin rostoucích mimo les. Podařilo se tak ochránit velké množství stromů. V roce 1996 jsme provedli inventarizaci významných stromů na Podblanicku v rámci které bylo podchyceno 1 933 exemplářů. U nejvýznamnějších z nich se postupně snažíme prosadit ochranu formou památného stromu. Obnovujeme mimolesní zeleň ve spolupráci s obcemi a vlastníky a také pečujeme o veřejnou zeleň v obcích. Nejúspěšnějším projektem v této oblasti je obnova alejí na Podblanicku, v rámci kterého bylo vysazeno již 120 km stromořadí. Pro podporu této činnosti bylo vybudováno zázemí – školka geneticky původních dřevin na bývalé skládce v Jinošově u Vlašimi.

Zajištění ochrany vybraných ohrožených druhů na Podblanicku

Od založení organizace ČSOP Vlašim se věnujeme ochraně vybraných druhů. U rostlin jde o ochranu a péči o vybrané lokality a záchranné pěstování s následným posilování populací (např. lýkovec jedovatý). Záchranné programy na ochranu živočichů často přerostly v nadregionální úroveň (např. program Lampetra, Alcedo, Vážky). Úspěšnou aktivitou bylo např. vybudování náhradních hnízd pro čápa bílého ve Vlašimi a Lokti.

Vybudování Stanice pro handicapované živočichy

V roce 1994 bylo zahájeno budování Stanice v areálu Podblanického ekocentra. Cílem Stanice je péče o jedince živočichů oslabených či často poraněných v důsledku různých antropogenních vlivů. Rukama ošetřovatelů zde prošlo již několik tisíc živočichů z nichž polovina byla doléčena a navrácena zpět do přírody. Stanice také zabezpečuje záchranné přenosy zvířat. Pravidelnou aktivitou je ochrana obojživelníků při jejich jarních tazích a přenosy měkkýšů a raků z obnažených den vodních nádrží a rybníků. Takto se podařilo zachránit mnoho tisíc těchto ohrožených a většinou chráněných druhů živočichů.

Poděkování osvíceným lidem, kteří pečují o dědictví našeho kraje

V roce 1999 iniciovala organizace ČSOP ve Vlašimi předávání ocenění Blanický rytíř osobám, které se významně zasloužily o ochranu a rozvoj přírodního a kulturního dědictví Podblanicka. Ke spolupráci při udělování oceňování získala mnoho regionálních neziskových organizací. Hned od počátku se stal Blanický rytíř prestižním oceněním a dodnes jím bylo vyznamenáno 27 osobností.

Vlašimská brána a budova Podblanického ekocentra ČSOP Vlašim. Před 102 lety se ve stejném domě scházel zdejší Spolek pro okrášlování a ochranu domoviny. Vlašimskou bránu ČSOP Vlašim převzal na přelomu roku 2005/2006 do užívání.

Řada dalších aktivit se mi na tyto řádky již nevešla. Pestrost a dlouhodobost práce ČSOP Vlašim jsem se snažil ilustrovat na příkladu vybraných důležitých či mnoho let zajišťovaných činností. Množství práce, které dobře ilustruje i tato výroční zpráva, by nebylo možné bez spolupracujících subjektů, příznivců, dobrovolníků a členů. Nebylo by také možné bez profesionálních zaměstnanců ČSOP Vlašim. Všem patří velký dík. Jsem přesvědčen, že patnáct let činnosti ČSOP Vlašim je v krajině pod Blaníkem vidět již dnes.

Pavel Pešout
Pavel Pešout
prosinec 2005

10 největších úspěchů v roce 2005

01

Vysadili jsme stý kilometr stromořadí na Podblanicku za účasti ministra životního prostředí.

02

Podařilo se nám zachránit 9 000 škeblí říčních ve vodní nádrži Slapy.

03

Ve stanici pro handicapované živočichy jsme vyléčili a do přírody nsvrátili 158 zvířat.

04

Podařilo se nám s pomocí MŽP obnovit vodní prvky v Jinošovském údolí u Vlašimi.

05

Proběhla druhá etapa rekonstrukce budovy Podblanického ekocentra ČSOP Vlašim.

06

Ze sbírky Místo pro přírodu jsme vykoupili dvě přírodně cenné lokality: rašeliniště Na pramenech u Horní Lhoty a Kupsovu skálu s výskytem lýkovce jedovatého u Nesperské Lhoty.

07

Pokosili jsme více než 50 ha mokřadních přírodně cenných luk na Podblanicku.

08

Zrekonstruovali jsme a rozšířili naučnou stezku Vlašimským zámeckým parkem.

09

Zrealizovali jsme celkem 425 ekologických výukových programů pro 8 984 dětí z mateřských a základních škol a středoškoláků.

10

Uspořádali jsme několik krajských vzdělávacích akcí, např. střeďočekské kolo ekologické olympiády, které proběhlo poprvé v ekocentru a mělo rekordní počet účastníků.

OBSAH

ÚVOD	I
10 největších úspěchů v roce 2005	2
OBSAH	3
PŘÍRODNÍ A KULTURNÍ DĚDICTVÍ	4
STANICE PRO HANDICAPOVANÉ ŽIVOČICHY	4
Péče o handicapované živočichy.....	5
Záchrané transfery	8
Výchovná a osvětová činnost	9
Záchrané centrum CITES.....	10
Úspěchy Stanice	10
Změny v roce 2005	11
Spolupráce s vlastníky a uživateli pozemků a staveb.....	11
POZEMKOVÝ SPOLEK PRO PŘÍRODU A PAMÁTKY	
PODBLANICKA	11
Realizace praktických opatření.....	12
Strážní služba, informační a osvětová služba	13
Údržba a výsadby zeleně ve městech a obcích	13
Školka geneticky původního materiálu	13
PÉČE O NELESNÍ ZELENĚ	13
Péče o významné a památné stromy a zámecké parky	14
Výsadby ve volné krajině	14
100 km alejí na Podblanicku.....	15
Projektová činnost, posudky, poradenství	15
Krajové odrůdy ovocných dřevin na Podblanicku	15
SPOLUPRÁCE SE STÁTNÍ SPRÁVOU	16
Krajská koncepce ochrany přírody a krajiny	16
DRUHOVÁ OCHRANA	17
Obnova květnatých luk	17
Ohrožené druhy dřevin	18
Program Vážky	19
Mapování výskytu raků na Podblanicku	19
Ochrana obojživelníků na Podblanicku	21
Mapování lokalit výskytu obojživelníků.....	22
Ochrana a výzkum biologie ledňáčka říčního a skorce vodního	23
Sledování a ochrana čápů a ostatních brodivých	25
Monitorování hnízdního výskytu a ochrana hnízdíšť výra velkého	27
Mapování výskytu rýsa ostrovida na území Podblanicka.....	28
ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVA A OSVĚTA (EVVO)	29
Spolupráce se Středočeským krajem.....	29
EVVO DĚTÍ A MLÁDEŽE	30
SOUTĚŽE	31
Indiánská stezka	31
Ekologická olympiáda	31
MIMOŠKOLNÍ VÝCHOVA DĚTÍ A MLÁDEŽE	33
MOP Alcedo.....	33
MOP Ježci.....	33

Letní tábor Mladých ochránců přírody	34
Semináře pro pedagogy	34
VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ	34
V. pedagogická konference Středočeského kraje „Výchova a vzdělávání pro život“	35
Středočeská Mrkvička	36
Středočeská M.R.K.E.V.	36
Projekt Začínáme s ekologickou	37
výchovou v mateřské škole.....	37
OSVĚTA VEŘEJNOSTI	37
Ekovečery	37
Výstavy	38
Přírodovědně-vlastivědné vycházky	38
Akce pro rodiče s dětmi.....	39
Workshopy.....	39
Knihovna	41
Rodičovský ekoklub Breberky.....	41
Ekoporadenství	41
Časopis Pod Bláníkem.....	42
Spolupráce s médii	42
Naučná stezka Vlašimským zámeckým parkem.....	42

PUBLIKAČNÍ ČINNOST	42
SAMOSTATNÉ PUBLIKACE	43
Internetové stránky.....	45
REGIONÁLNÍ ROZVOJ	45
Kraj blanických rytířů	45
Podblanické infocentrum	45
Greenways Praha – Vídeň.....	46
Rozvoj zámeckého parku ve Vlašimi.....	46
Výbor Programu obnovy venkova.....	46
Blanický rytíř	46

Co se jinač nevešlo	47
Víkendový zájezd do Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les.....	47

HOSPODAŘENÍ V ROCE 2005	48
--------------------------------------	-----------

PŘÍRODNÍ A KULTURNÍ DĚDICTVÍ

STANICE PRO HANDICAPOVANÉ ŽIVOČICHY

① Lenka Šafránková, Mgr. Daniela Mročková, Ing. Zuzana Pokorná

Stanice pro handicapované živočichy působí při Podblanickém ekocentru již 11 let a od svého vzniku je akreditovaným členem Národní sítě stanic.

Činnost Stanice se skládá z několika okruhů činností:

- **Péče o nalezené poraněné volně žijící živočichy** – jejich záchrana, léčení, příprava na návrat do přírody.
- **Péče o opuštěná mláďata** – jejich krmení, výchova a příprava k samostatnému životu ve volné přírodě.
- **Záchranné přenosy živočichů z míst, kde jim hrozí nebezpečí** - transfery obojživelníků při jarním tahu přes frekventované komunikace, transfery živočichů či jejich kolonií ohrožených úpravami vodního toku nebo zalétlých do prostor, ze kterých nemohou nalézt cestu zpět apod.
- **Vyprošťování uvízlých jedinců** – při pádu zvířat do jímků, šachet, kanálů, příkopů, zaklíněných jedinců do překážek, rybářských vlasců, vyprošťování vrubozobých ptáků ze zamrzající vodní plochy.
- **Hospitalizace vyčerpaných jedinců** – zejména v zimě vlivem nedostatku přirozené potravy, navrácení zvířat do kondice a jejich vypouštění, péče o hibernanty (především ježky a netopýry) zejména v případech přerušení hibernace.
- **Osvětová, vzdělávací a poradenská činnost v oblasti ochrany volně žijících zvířat.**

Záchrana postižených volně žijících živočichů je garantována na území těchto osmi obcí s rozšířenou působností (dle abecedy): Benešov, Čáslav, Humpolec, Kutná Hora, Pacov, Pelhřimov, Říčany a Vlašim, což představuje zabezpečování území o rozloze 3 769,81 km².

Na tomto území je Stanice schopna zajistit příjem a péči o postiženého živočicha do tří hodin od jeho nálezu a nahlášení občany. Z těchto důvodů působí při Stanici 10 odběrných míst, která zabezpečují příjem a okamžité základní ošetření živočichů. Jedná se o následující pobočky:

- **Benešov** (přes den) – ZO ČSOP Benešov, Ing. Bohumil Bareš; 605 449 489
- **Benešov** (večer) – ZO ČSOP Vlašim, Lenka Šafránková; 777 800 460
- **Malešov** – Liga na ochranu zvířat, Olga Dodeková; 327 595 210
- **Mokrá Lhota u Bystřice** – ZO ČSOP Vlašim, Mgr. Libuše Vondrášková; 777 987 055
- **Neveklov** – Obec Neveklov, Karel Šebek; 604 242 234
- **Ostrov u Vlašimi** – Farma Blaník s. r. o.
- **Pelhřimov** (přes den) – Odbor ŽP, Ing. Josef Slavětínský; 565 352 117
- **Sázava** – ZO ČSOP Sázava, Ing. Bohumil Vtípil; 602 273 770
- **Týnec nad Sázavou** – ZO ČSOP Benešov, Ing. Jana Zmeškalová; 604 120 158
- **Říčany** – ZO ČSOP Říčany u Prahy, Jakub Halaš;

776 641 280; 604 240 060

V jednání je odběrná stanice v Kostelci nad Černými lesy.

Pro případ nálezu zraněného živočicha nebo jakéhokoli dotazu z této problematiky bylo po celý rok 2005 v provozu 24 hodin denně pohotovostní telefonní číslo 777 800 460.

Stanici pomáhá několik dobrovolníků. Je to MVDr. Jiří Hostek – pro Stanici zajišťuje veterinární dohled a ošetřování komplikovaných případů, Veterinární klinika Vetmedica MVDr. Mašíňových, Liga na ochranu zvířat, Jakub Hromas, Ing. Jiří Pokorný a spolupracovníci z odběrných míst.

Mládě ježka západního.

Foto Z. Pokorná

Územní působnost Stanice pro handicapované živočichy Vlašim.

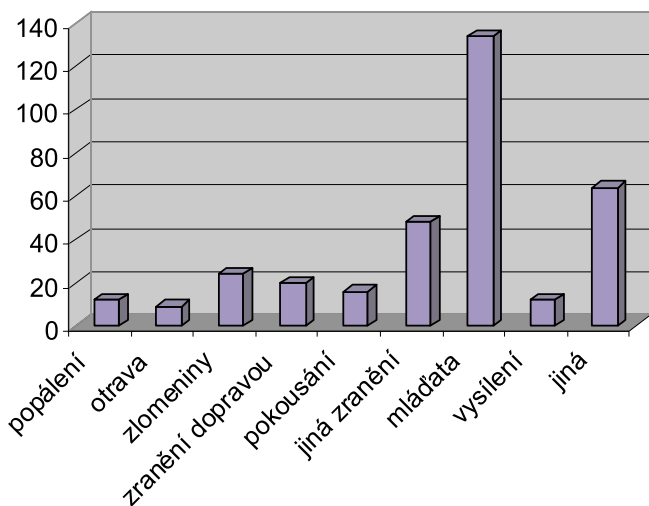

Péče o handicapované živočichy

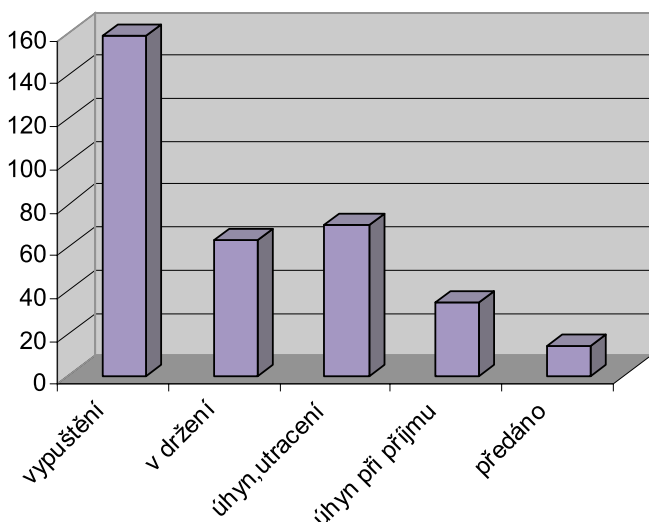
Rok 2005 je rekordní v počtu doposud přijatých zvířat. Celkem bylo do Stanice přijato 339 jedinců. Z těchto živočichů bylo prozatím 158 vypuštěno zpět do přírody. V držení či v léčbě nadále zůstává 63 jedinců, přičemž 45 ježků ve Stanici hibernuje a 4 veverky se připravují na jarní návrat do přírody. Zbývajících 14 živočichů je nevléčitelně postiženo. Bude o ně ve Stanici trvale pečováno, případně hledán vhodný chovatel.

Jeden z nejčastějších příjmů do Stanice jsou mláďata. I když díky osvětě a poradenské činnosti v porovnání s minulými lety příjem „opuštěných“ mláďat klesá, i tak péče o mláďata představuje zejména v letních měsících stěžejní prvek pracovní náplně Stanice. Pro srovnání – mláďata tvoří více než jednu třetinu přijímaných živočichů. V roce 2005 činil příjem 133 jedinců a jen ve 25 případech skončila péče úhynem mláďete (v 8 případech se jednalo o úhyn při příjmu). Další běžné důvody příjmu jsou zranění po střetu s dopravním prostředkem, zlomeniny, náraz na překážku a uvíznutí v nějaké překážce. Celkově se zranění zvířat v roce 2005 podílí na příjmu ve 108 případech, což je proti loňskému roku nárůst o 39 případů zranění. Ve srovnání

Graf č. 1: Důvody hospitalizace živočichů přijatých v roce 2005

Graf č. 2: Výsledky hospitalizace živočichů přijatých v roce 2005

s rokem 2004 poklesl příjem živočichů poraněných díky kontaktu s elektrickým proudem.

Z roku 2004 bylo do roku 2005 převedeno 67 jedinců, o které se nadále v průběhu roku pečovalo. Převážnou většinu z převedených jedinců tvořili ježci – 45 jedinců, kterých bylo v dubnu roku 2005 vypuštěno 43. Celkem bylo z převedených 67 jedinců vypuštěno 53, čtyři uhynuli. Ostatních 10 jedinců představují trvalí handicapové, z nichž 9 jich bylo předáno do péče jiné osobě.

Spolu s převedenými živočichy z roku 2004 se v roce 2005 podařilo zpátky navrátit do přírody 211 vyléčených zvířat, což je o 81 zvířat více než v roce 2004.

Pravidelná veterinární prohlídka rysa, který je v trvalé expozici stanice. foto: archiv ČSOP Vlašim

Po vyléčené zlomenině křídla se volavka vrací do domovské lokality. foto: D. Mročková

ČSOPVLAŠIM

Tabulka č. 1: Živočiškové přijetí do Stanice od 1. 1. do 31. 12. 2005

Druh	Počet přijatých exemplářů	V držení/ léčení	Návrat do přírody	Úhyn, utracení	Úhyn při příjmu	Předání jiné stanici nebo chovateli
Bažant královský	1					1
Blatnice skvrnitá	1		1			
Brhlík lesní	1				1	
Brkoslav severní	1			1		
Bukáček malý	1			1		
Čáp bílý	3			2		1
Čížek lesní	1		1			
Čolek obecný	1		1			
Datel černý	2			1	1	
Dlask tlustozobý	3				3	
Drozd zpěvný	8		8			
Holub domácí	12		8	1		3
Holub hřivnáč	1		1			
Hrdlička zahradní	13	3	6	3	1	
Hýl obecný	1		1			
Ještěrka obecná	5		3	2		
Ježek východní	2	1		1		
Ježek západní	60	44	10	4	1	1
Jiříčka obecná	2		1		1	
Kachna divoká	2		2			
Kachna domácí	1					1
Kalous ušatý	3	1	1			1
Káně lesní	10	1	6	2	1	
Kavka obecná	2		1			1
Konipas bílý	3		2		1	
Koroptev polní	1			1		
Kos černý	20	1	11	2	6	
Krahujec obecný	5		1	4		
Křivka obecná	1		1			
Kuna skalní	6	1	2	3		
Kuňka ohnivá	1		1			
Labuť velká	13	1	12			
Lasice hranostaj	1		1			
Lasice kolčava	1				1	
Ledňáček říční	1				1	
Lejsek bělokrký	1				1	
Lejsek šedý	1		1			
Lyska černá	3		3			
Morče domácí	1	1				
Moták pochop	1		1			
Netopýr hvízdavý	2		1	1		
Netopýr parkový	1				1	

Netopýr rezavý	5		3		2	
Netopýr sp.	1		1			
Netopýr ušatý	2		1	1		
Netopýr večerní	1		1			
Ondatra pižmová	1		1			
Ostříž lesní	3			3		
Papoušek vlnkovaný	1					1
Pěnice černohlavá	1			1		
Pěnkava obecná	3		2		1	
Poštolka obecná	25	1	12	10	2	
Potápka malá	4		4			
Potápka roháč	1		1			
Prase divoké	1					1
Puštík obecný	3	1	1	1		
Rehek domácí	3		1		2	
Ropucha obecná	1		1			
Rorýs obecný	6		5	1		
Rosela penant	1					1
Rosnička zelená	1		1			
Skřivan polní	1		1			
Sojka obecná	3		2	1		
Sokol stěhovavý	1					1
Srnec obecný	18		2	12	3	1
Straka obecná	1	1				
Strakapoud prostřední	2		2			
Strakapoud velký	3		3			
Sýkora koňadra	2		2			
Sýkora modřinka	6		2	3	1	
Špaček obecný	1		1			
Ťuhýk obecný	1		1			
Užovka hladká	2		2			
Užovka obojková	1		1			
Užovka podplamatá	1		1			
Včelojed lesní	1			1		
Veverka obecná	8	4		4		
Vlaštovka obecná	3		2	1		
Volavka popelavá	4	1	3			
Vrabc domácí	5		4		1	
Výr velký	2	1	1			
Zajíc polní	5		3	2		
Zvonek zelený	2		2			
Žluna zelená	2				2	
Počet přijatých exemplářů	339	63	158	70	34	14

Tabulka č. 2.: Spotřeba krmení v roce 2005

Krmivo	Množství	Poznámka
Kuřecí hlavy	3 730 kg	dar Rabbit, a. s.
Kuřata	770 kg	dar Rabbit, a. s.
Hovězí maso	25 kg	dar jatky Vlama
Morčata a potkani	520 ks	z vlastního chovu
Králíci	18 ks	z vlastního chovu
Holubi	35 ks	z vlastního chovu
Granule	420 kg	nákup
Pečivo (rohlík, chléb)	60 kg	dar pekárny Turek a spol., s. r. o.
Piškoty	15 kg	nákup
Ořechy (lískové, vlašské, burské)	10 kg	drobní dárce
Brambory	80 kg	dar AGF, s. r. o.
Zelenina, ovoce	450 kg	dar AGF, s. r. o.
Obilí	480 kg	nákup
Seno	2,5 nákladního automobilu	z vlastních luk ČSOP
Těstoviny, rýže	35 kg	dar studentů z VOŠ a SZeŠ Benešov
Krmný hmyz (mouční červi, nitěnky, muší larvy ap.)	½ kg	z vlastního chovu
Kroužkovci	¼ kg	z vlastního chovu
Ryby	120 kg	z rybníků ČSOP Vlašim

Záchranné transfery

Vedle tradičních jarních transferů obojživelníků bylo v průběhu roku 2005 provedeno 23 záchranných transferů živočichů, z nichž téměř polovina patří mezi zákonem chráněné druhy. Celkem při nich bylo přeneseno 10 853 jedinců.

Záchranné transfery byly realizovány v okruhu těchto činností:

- **Budování zábran** na tahových místech obojživelníků přes komunikace a přenos odchycených živočichů do místa rozmnožování. Na pěti lokalitách bylo celkem v roce 2005 vybudováno přes 2 200 m mobilních zábran a z odchytových nádob přeneseno 7 740 jedinců, především ropuch obecných.
- **Odchyt plazů** na lokalitách s nežádoucím výskytem a jejich přemístění do biotopu v sousedství. Byly přemístěny tři plazi – dvě užovky hladké a jedna užovka obojková. Na několika dalších lokalitách byl prováděn monitoring, zda se jedná o přítomnost zmije obecné, nebo některé z užovek. Důsledně se prověřovala situace výskytu plazů v MŠ Petroupim a nástupiště ČD v Mrači. V obou případech se jednalo o výskyt užovky hladké.
- **Kontroly při výloveh rybníků a kontroly vodotečí**, zejména umělých před razantními stavebními zásahy a přemísťování živočichů z ohrožených prostor. Celkem bylo

přemístěno 9 922 ks škeble říční, 23 velevrubů tupých, 876 raků říčních a 23 dalších obojživelníků. Mezi nejvýznamnější transfery patřil zásah na vodní nádrži Slapy. Zde během posezonního snížení vodní hladiny o několik metrů z důvodů čištění břehů uvízly na březích tisíce škeblí říčních.

Tabulka č. 3: Výjezdy a ujeté kilometry za rok 2005

obec s rozšířenou působností	počet výjezdů	počet ujetých kilometrů
Benešov	60	3 712
Čáslav	3	345
Humpolec	3	371
Kutná Hora	25	1 775
Pacov	4	309
Pelhřimov	14	1 145
Říčany	48	3 309
Vlašim	55	1 476
Celkem	212	12 442

Kontrola vodního náhonu před zavezením. Odchycení živočichové byli převezeni do navazujícího vodního toku. foto: K. Chlumec

Každé ráno jsou odchytové nádoby na obojživelníky vybírány. foto: M. Prchal

Výchovná a osvětová činnost

V expoziční části Stanice a jejích pobočkách probíhaly pravidelně exkurze a ekovýchovné programy pro školy, zájmové organizace a veřejnost, které navštívilo přes 5 000 účastníků návštěvníků. Cílem všech těchto aktivit bylo ukázat návštěvníkům na praktických příkladech trvale handicapovaných živočichů následky civilizačních vlivů. Návštěvníci tak mohli vedle sebe vidět ptáky popálené elektrickým proudem, kteří si ke svému odpočinku vybrali sloup elektrického napětí, či zvířata sražená automobilem. Děti zde rovněž mohly zblízka vidět zvířata žijící v přírodě okolo nás a poznávat jejich chování.

Expoziční prostory vlašimské Stanice pro handicapované živočichy se mimo pravidelné návštěvní hodiny otevřely veřejnosti i ve významné dny roku, jako Den Země, 1. května, 28. října, vánoční dny apod.

Ve Stanici rovněž realizovali své odborné praxe studenti středních i vysokých škol přírodovědného zaměření a chovatelskou praxi zde nabývaly i děti základních škol ve Vlašimi.

Tabulka č. 4 : Jednotlivé případy záchranných přenosů realizovaných v roce 2005 vlašimskou Stanicí pro handicapované živočichy

Druh	Latinský název	Počet
Ropucha obecná	<i>Bufo bufo</i>	6 599
Kuňka žlutobřichá	<i>Bombina variegata</i>	20
Kuňka ohnivá	<i>Bombina bombina</i>	18
Skokan hnědý	<i>Rana temporaria</i>	997
Skokan zelený	<i>Rana esculenta</i>	53
Rosnička zelená	<i>Hylla arborea</i>	3
Blatnice skvrnitá	<i>Pelobates fuscus</i>	2
Čolek	<i>Triturus sp.</i>	71
Rak říční	<i>Astacus astacus</i>	876
Škeble říční	<i>Anodonta anatina</i>	9 922
Velevrub tupý	<i>Unio crassus</i>	23
Užovka hladká	<i>Coronella austriaca</i>	2
Užovka obojková	<i>Natrix natrix</i>	1
Lyska černá	<i>Fulica atra</i>	1
Labuť velká	<i>Cygnus olor</i>	6
Netopýr večerní	<i>Eptesicus serotinus</i>	1
Netopýr rezavý	<i>Nyctalus noctula</i>	1

Vyrobít ptačí budku si mohl vyzkoušet opravdu každý.

foto: A. Havlíčková

Záchranné centrum CITES

V současnosti probíhají jednání s Ministerstvem životního prostředí ČR o změně náplně centra na CITES. Současná kapacita Záchranného centra ovšem nadále umožňuje chovat po dobu vyřešení právních náležitostí až 350 jedinců zabavených exotů. V záchranném centru nadále zůstává několik exotů sloužících jako ukázka návštěvníkům Stanice a pro výchovné účely.

Úspěchy Stanice

Díky intenzivní rehabilitaci se podařilo vyléčit zhmožděné zadní končetiny selete prasete divokého. Zranění vzniklo srážkou zvířete s automobilem. Po odchování putovalo odrostlé sele do Diagnostického ústavu sociálně postižených v Tloskově, kde se začlenilo do zooterapeutického programu rehabilitace mentálně postižených pacientů.

Vypuštění byli tři jedinci ještěrky obecné, které se podařilo vyinkubovat z pěti vajec nalezených v hromadě písku určeného k stavební činnosti.

Raritou v péči naší Stanice je odchov asi třítydenního mláďete rorýsa obecného až do stádia vzletnosti. Byl to dramatický závod s časem na konci srpna. Pozdě vylíhlé mládě muselo za

Divoké prase odchované od mláďete je dnes umístěno v Diagnostickém ústavu v Tloskově, kde pomáhá při rehabilitaci mentálně postižených pacientů.

foto: L. Šafránková

Straka na počátku léčby.

foto: L. Šafránková

Moták po úspěšně provedené operaci.

foto: J. Hromas

poměrně krátký čas dorůst a zesílit natolik, aby se mohlo přidružit k hejnům vlaštovek opouštějících v září naše končiny, neboť rorýsi již tuto dobu byli mimo naše území (odlétají totiž počátkem srpna). Díky velmi intenzivní péči všech pracovníků Stanice rorýs závod vyhrál a přidružil se ke kolonii vlaštovek ve Vracovicích.

Již tradičně ve Stanici hibernují více jak tři desítky ježků. Vypuštění do nových domovů se dočkají po oteplení v jarních měsících.

Byla úspěšně provedena osteosyntéza zlomené pažní kosti motáka pochopa. Po ní následovalo rehabilitační cvičení vedoucí k navrácení pohyblivosti vazů ztuhlých vlivem několikatydenní fixace.

Poněkud kuriózní případ je díky imprintingu trvale handicapovaná straka obecná. Byla přinesena do Stanice bez peří

Straka – výsledek léčby.

foto: L. Šafránková

na hlavě, značně zastříženými křídly, odřeným ocasem, špinavá, avšak v dobrém výživném stavu a mluvící. Ozdravná procedura trvala téměř půl roku. Během ní se straka vzhledu „strakosupa“ postupně měnila v plně opeřeného jedince.

Změny v roce 2005

Na konci dubna byla ukončena rozsáhlá rekonstrukce prostor Podblanického ekocentra, která se v jisté míře dotkla i prostor Stanice. Přímo v zázemí Stanice byla provedena modernizace prostor, jež vedla ke zlepšení hygienicko-veterinárních podmínek na pracovišti s možností důkladnější desinfekce a usnadnění činnosti ošetřovatelů. Velké plus představuje prostorný mycí box v interiéru nové budovy, kde je tlakovou vodou možno snadno čistit velkoobjemové nádoby.

Do Stanice od září 2005 nastoupila na plný úvazek pracovnice se specializací na etologii zvířat, Ing. Zuzana Pokorná, která zde do té doby působila pouze brigádně.

Labuť po vyléčení očního zákalu.

foto: archiv ČSOP Vlašim

POZEMKOVÝ SPOLEK PRO PŘÍRODU A PAMÁTKY PODBLANICKA

Ing. Mgr. Martin Kloudys

Péči o přírodní a kulturní památky na Podblanicku vykonává ČSOP Vlašim od svého založení, tedy patnáct let. Za tuto dobu se podařilo dosáhnout řady úspěchů (ochránit více než 400 ha pozemků, 9 historických objektů, 68 památných stromů, zachránit několik desítek lokalit chráněných druhů rostlin a živočichů atd.).

U každého přírodovědně cenného území i historického objektu je pečlivě zvážena vhodná forma ochrany. K těm osvědčeným patří smluvní dohoda s vlastníkem či uživatelem, využíváme také formu dlouhodobého pronájmu a výjimečně i nákup pozemku. Pro zastřešení aktivit získávání věcných práv k pozemkům a stavbám byl ČSOP Vlašim v r. 1998 vyhlášen program Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka (PSPPP). 10. 6. 1999 získal PSPPP akreditaci Rady Národního pozemkového spolku.

Spolupráce s vlastníky a uživateli pozemků a staveb

I v roce 2005 jsme rozvíjeli úspěšnou spolupráci s vlastníky pozemků na Podblanicku z minulých let. Z úspěchů roku 2005 můžeme uvést:

- Do vlastnictví ČSOP Vlašim se podařilo získat rybník „Utopenec“ (celkem 12 713 m²) v Jinošovském údolí. Tento rybník je přírodovědně velmi cenný a čeká jej v brzké době spolu s Vorlinským údolím revitalizace.
- Nově byla uzavřena nájemní smlouva mezi ČSOP Vlašim a Městem Vlašim na vodní nádrž Vorlina u Vlašimi na 30 let (celkem 7 668 m²). Cílem uzavření nájemní smlouvy je zajištění obnovy přírodě blízkého stavu vodní nádrže v rámci revitalizace Vorlinského údolí.
- Nově byla uzavřena nájemní smlouva mezi ČSOP Vlašim a Městem Vlašim na lesní pozemky u nádrže Vorlina u Vlašimi na 30 let (celkem 25 574 m²). Cílem uzavření nájemní

smlouvy je posílení ekologických stabilizačních funkcí lesa a vybudování tůní pro obojživelníky jako součásti komplexní revitalizace Vorlinského údolí.

- Nově byla uzavřena nájemní smlouva s Pozemkovým fondem ČR na louky ve Vorlinském údolí (celkem 4 549 m²). Nájemní smlouva byla uzavřena na 5 let. Cílem uzavření smlouvy bylo zajištění obnovy ekologických funkcí luk v rámci komplexní revitalizace Vorlinského údolí.
- Vlastník další části louky nad Galilejským rybníkem (1 984 m²) umožnil ČSOP Vlašim sečení. ČSOP Vlašim tak pečuje o 80% této cenné mokřadní louky v bezprostřední blízkosti města Vlašimi.
- Na louku pod Galilejským rybníkem (vlastnictví ÚVR ČSOP, vykoupeno ze sbírky Místo pro přírodu) byl zpracován ochranný plán péče. Současně je tato lokalita ČSOP Vlašim vypůjčena.
- Na mokřadech „Na Kačíně“ se podařilo dohodou s vlastníky získat souhlas se sečením pro další části louky (celkem 3 695 m²).
- Část rašeliniště „Na pramenech“ (celkem 7 783 m²) nedaleko Horní Lhoty u Načeradce se podařilo vykoupit z prostředků sbírky „Místo pro přírodu“ do majetku ÚVR ČSOP. ČSOP Vlašim zpracoval na lokalitu ochranný plán péče a má pozemky vypůjčeny. Současně se podařilo

Tabulka č. 5: Výměra pozemků PSPPP dle věcných práv (bez dobrovolných dohod)

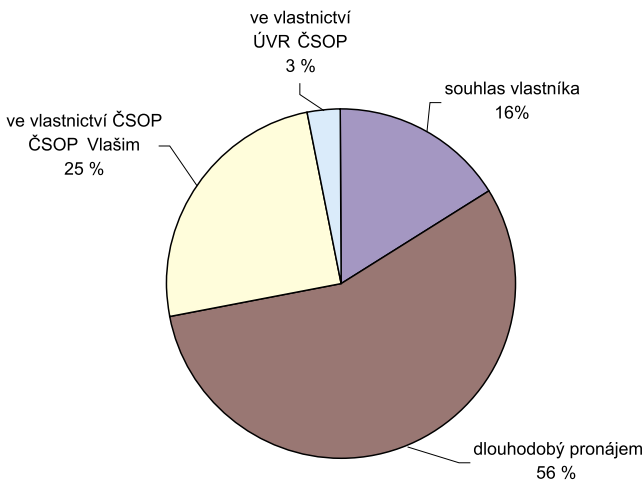
Forma věcného práva	výměra (m ²)
souhlas vlastníka	90 038
dlouhodobý pronájem	326 770
ve vlastnictví ČSOP Vlašim	148 011
ve vlastnictví ÚVR ČSOP	19 249
Celkem	584 068

získat do nájmu další část louky o rozloze 1 223 m² a k další části (3 129 m²) získat souhlas k obhospodařování. ČSOP Vlašim tak dnes obhospodařuje tuto lokalitu celou.

- Na pozemcích u Býkovic v CHKO Blaník (ve vlastnictví ČSOP Vlašim) byla realizována výsadba prvků nelesní zeleně.

Celkem se podařilo v roce 2005 získat věcná práva k 6,8 ha pozemků. Celková plocha přírodovědně cenných pozemků, jejichž ochrana je zajištěna prostřednictvím věcných práv, vzrostla na 58 ha. V tomto čísle ovšem nejsou zahrnuty dobrovolné dohody s hospodáři, kde rozloha pozemků dosahuje několika desítek hektarů. Struktura věcných práv k pozemkům k 31. 12. 2005 je uvedena v tabulce a grafu.

Graf č. 3 : Struktura věcných práv k pozemkům v PSPPP (bez dobrovolných dohod)

Realizace praktických opatření

Péči o velkou část nejcennějších lokalit zajišťuje ČSOP Vlašim vlastními silami. Praktická opatření se provádí na přírodovědně cenných lokalitách okresu Benešov a části okresu Pelhřimov.

Mokřadní, často silně zrašelinělé louky s velkým bohatstvím druhů rostlin vyžadují šetrné sečení s vyloučením těžké mechanizace. Na loukách kosíme ručně vedenou lištovou sekačkou a křovinořezem s ručním hrabáním a odvozem.

Na vybraných lokalitách realizujeme specifický management (v souladu se schválenými plány péče), často navazující na programy druhové ochrany ČSOP Vlašim:

- Na rybnících Jírovec a Utopenec v Jinošovském údolí byla dokončena revitalizace spočívající v opravě hrází, odbahnění a vybudování tůní pro podporu obojživelníků.
- Na loukách v Jinošovském údolí probíhají přípravy na realizaci prvních pokusných výsevů v rámci programu „Obnova květnatých luk na Podblanicku“.
- Na rašeliníšti „Na pramenech“ byla provedena probírka náletů pro podporu populace rosnatky okrouhlolisté.

Ve spolupráci s vlastníky pečujeme i o kulturní památky Podblanicka:

- Na bývalém popravišti u Vlašimi „Na spravedlnosti“ byla provedena údržba zeleně a úklid lokality.
- Rotunda v Týnci nad Sázavou je významnou kulturní památkou i zimovištěm početné kolonie netopýřů. V roce 2005 byl proveden úklid půdy rotundy.

- Ve Starém hradu v Zámeckém parku Vlašim byla instalována expozice o historii parku a zámku.

Tabulka č. 6: Mokřadní louky v přímé péči PSPPP

Lokalita	Výměra (m ²)
PR Údolí potoka u Dolské myslivny	40 443
PP Na Ostrově	3 558
Na Kačíně	26 345
Biocentrum „Na Hrbě“	19 936
PP V Olších	2 500
Řísnické louky	38 754
PR Podlesí	20 406
Jinošovské údolí	69 993
Na pramenech	27 459
Drahňovická mokřadla	45 396
Sedmpány	6 079
Smrčiny	2 108
Celkem	302 977

K odvozu biomasy z mokřadních luk Na pramenech byla použita mobilní plošina. foto: M. Kludys

V Jinošovském údolí byly instalovány nové informační tabule. foto: M. Kludys

Strážní služba, informační a osvětová služba

Mezi členy ČSOP Vlašim jsou strážci ochrany přírody a krajiny pro území okresu Benešov a CHKO Blaník. Na tomto území provádějí během roku strážní službu ve zvláště chráněných územích. Strážci poskytují rovněž informační službu, kterou využívají zejména návštěvníci zvláště chráněných území.

Po celé jaro r. 2005 probíhala revitalizace rybníku Jírovec a Kačák a části potoka v Jinošovském údolí u Vlašimi. foto: K. Kříž

PÉČE O NELESNÍ ZELEŇ

① Ing. Marek Lempochner, Ing. Lukáš Kaprál, Ing. Karel Kříž

Školka geneticky původního materiálu

Během letních měsíců byla vybudována víceúčelová dřevěná hala, ve které se skladuje veškerý materiál pro potřeby školky a ostatních našich činností (výsadby, kosení luk apod.). Ke konci roku 2005 se také podařilo zkolaudovat elektrickou přípojku, která umožní od jara připojit závlahový systém na elektrické čerpadlo. Naším hlavním cílem je vypěstovat dostatek rostlinného materiálu, který pokryje naše potřeby při výsadbách realizovaných v jednotlivých letech. Nabízený sortiment k 31. 12. 2005 čítal 119 druhů a jejich kultivarů a i nadále se bude rozšiřovat. Díky činnosti školky jsme v roce 2005 pokryli ze 100 % vlastním obalovaným rostlinným materiálem výsadby ve volné krajině. Výsadby ve městech a obcích byly pokryty ze 70 %.

Školka geneticky původního materiálu ČSOP Vlašim. foto: M. Lempochner

Údržba a výsadby zeleně ve městech a obcích

Český svaz ochránců přírody Vlašim uzavřel 29. 8. 2005 s Městem Vlašimi na základě výsledků výběrového řízení smlouvu na péči o stromovou a keřovou zeleň ve Vlašimi a městech spravovaných obcích. Jako první akce byl v rámci smlouvy ozeleněn kruhový objezd u Lidlu, parčík před ubytovnou „Varšavan“, zahrada Spolkového domu sourozenců Roškotových a okolí staré lípy na Žižkově náměstí. Celkem bylo vysazeno 1 500 ks keřů a 13 stromů. V okolí Vlašimi se pak péče zaměřila na údržbu alejí vysazených v předchozích letech podél vycházkových polních cest.

Stejně jako v předešlých letech jsme pokračovali v pravidelné údržbě zeleně i v okolních obcích, se kterými máme uzavřenou dlouhodobou smlouvu na údržbu zeleně. V obci Nespeky byla vysazena mobilní zeleň na návsi, v Čerčanech proběhlo prořezání stromů a keřů na hřbitově a u nádraží, v Ratměřicích jsme prořezali všechny stromy v obci a v Čechticích stromy na náměstí. V obcích Pravonín, Benešov, Trhový Štěpánov, Slověnice a Vlašim byly ošetřeny jírovce proti klíněnce jírovcové.

Výsadba keřových záhonů v centru Vlašimi.

foto: J. Vráňák

Péče o významné a památné stromy a zámecké parky

Péče o významné a památné stromy byla i v roce 2005 jednou z hlavních priorit. podařilo se nám iniciovat vyhlášení deset nových památných stromů – devět dubů ve Vlčkovcích a jeden jilm v Mokré Lhotě. Všechny stromy byly následně ošetřeny. Dále se podařilo ošetřit památný jilm u červené věže ve Vlašimi, osm významných lip v Borovsku a dvě památné lípy v Louňovicích pod Blánkem. Ošetření uvedených stromů bylo financováno vlastníky s významným příspěvím Programu péče o krajinu MŽP.

U zámeckých parků byly naše aktivity zaměřeny především na zámecký park ve Vlašimi a ve Vrchotových Janovicích. Ve vlašimském parku jsme spolu s Městem Vlašimí dokončili poslední úpravy projektu na II. etapu obnovy přírodních prvků, která by měla započít v roce 2006. Ve Vrchotových Janovicích jsme pokračovali s výřezem nevhodných a staticky narušených dřevin především v lesnaté části parku. V průběhu jara jsme se podíleli na návrhu dalších prací zaměřených na stromovou zeleň v areálu parku. V létě jsme zde vyhráli výběrové řízení na ošetřování, výsadby a přesadby stromů. Při ošetřování jsme se především zaměřili na stabilizaci staticky narušených stromů. Cílem přesadby bylo především uvolnění kočárové cesty, která se bude rekonstruovat. Celkem bylo v parku Vrchotovy Janovice ošetřeno 71 stromů, přesazeno přes 30 stromů a keřů a vysazeno 226 nových stromů a keřů.

Výsadby ve volné krajině

V roce 2005 jsme se kromě výsadby alejí věnovali i protierozní výsadbám remízů a keřových pásů. Celkem bylo vysazeno cca 14,5 km alejí, 5,5 km keřových pásů a 2,5 ha remízů. Nově vznikly aleje u Vranova, Vyskytné, Bernartic, Borotína, Buchova, Jankova, Křivsoudova, Lokte, Mnichovic, Radošovic,

Výsadba alejí byla hlavní náplní činnosti v podzimních měsících. Švestková alej u Borotína. foto: L. Kaprál

Rataj, Lorety, Teplýšovic a u Kondrace. Remízů bylo vysazeno celkem šest: remíz u Buchova, Jankova, Teplýšovic, Drahňovic, Chotýšan a remíz u Býkovic, dále pak sad u Želichova. Nejvýznamnějším protierozním opatřením roku 2005 byla soustava keřových pásů a remízů nad Stříbrnou Skalicí, kde bylo vysazeno přes 20 000 stromů a keřů. Celkově bylo do remízů a alejí vysazeno více jak 36 000 stromů a keřů a postaveno přes 5 400 metrů oplocenek.

Přesazování starých rododendronů v zámeckém parku Vrchotovy Janovice. foto: M. Lempochner

Ošetřování platanu na centrální louce v zámeckém parku Vrchotovy Janovice. foto: M. Lempochner

Zálivka je nezbytnou součástí výsadeb. foto: L. Kaprál

100 km alejí na Podblanicku

Český svaz ochránců přírody ve Vlašimi obnovil během osmi let na Podblanicku 100 kilometrů alejí. V souvislosti s tím proběhla 3. listopadu 2005 v obci Drahňovice slavnostní výsadba stého kilometru za účasti ministra životního prostředí RNDr. Libora Ambrozka, starostů obcí Podblanicka a dalších hostů. Výsadbu stého kilometru (byla vysazena dubová alej) provedli přímo pozvaní hosté spolu s členy ČSOP Vlašim.

Třešňová alej u Načeradce je jednou z prvních alejí, která byla v rámci programu na obnovu Podblanických alejí vysazena.

foto: K. Kríž

Ministr životního prostředí RNDr. Libor Ambrozek spolu se starostou obce Drahňovice Františkem Košatou vysadili první strom stého kilometru nových alejí na Podblanicku.

foto: J. Zmeškalová

Projektová činnost, posudky, poradenství

V rámci Programu péče o krajinu byly pro obce a další žadatele na Podblanicku zpracovávány projekty a studie výsadeb v krajině. Dále pak byly zpracovány tři projekty na obnovu vlašimské zeleně: Riegrova ulice včetně kruhového objezdu Lidl, prostranství před „Varšavem“ a rekonstrukce Domašínského náměstí. Projekt na obnovu zeleně v obci Moraveč. Po celý rok byly zpracovávány posudky na stromovou zeleň a rovněž probíhalo bezplatné poradenství občanům v oblasti údržby zeleně. Od podzimu byly pro poradenství občanům v oblasti zeleně zavedeny úřední hodiny ve středu mezi 15 – 17 hod.

Krajové odrůdy ovocných dřevin na Podblanicku

V současné době se na okrese Benešov nachází mnoho starých neudržovaných alejí ovocných dřevin a jednotlivě stojících ovocných stromů. Některé z nich patří mezi takzvané staré odrůdy či dokonce odrůdy krajové. Jelikož se jedná vesměs o pomístní výskyt, není známo jejich rozšíření v tomto regionu a mnohé odrůdy nejsou ani přesně určeny. Z důvodu značného stáří stromů, popř. rekonstrukcí některých částí, je nebezpečí, že v určitých případech může při úhynu stromu dojít k nevratnému vymizení některých starých odrůd z našeho okolí, aniž by byly vůbec zaznamenány.

Cílem našeho snažení je podrobné zmapování krajových a starých odrůd ovocných dřevin na okrese Benešov. V následujících letech takto nalezené nejzajímavější odrůdy našeho okresu přeneseme pomocí roubů do nově založeného sadu krajových odrůd ovocných dřevin v Jetřichovicích.

Rok 2005 jsme zahájili sběrem roubů a roubováním 26 podnoží v Jetřichovickém sadu následujícími odrůdami: Watervlietské, Coxova reneta, Hedvábné, Baumannova reneta, Wagnerovo, Boikovo obrovské a Croncelské. V létě byl sad posečen a byly také opraveny škody vzniklé zvěří a vandaly (opravy ochrany proti okusu, kúlů a pod).

V průběhu léta a podzimu pokračovalo řešení projektu Krajové odrůdy ovocných dřevin mapováním nových lokalit, ve kterých by se pravděpodobně mohly krajové odrůdy ovocných dřevin nacházet. Lokality jsme vytipovali především ve spolupráci se členy ČSOP, obecními úřady, Českým svazem zahrádkářů a místními obyvateli. Jednalo se o aleje podél starých, mnohdy již zaniklých cest, staré ovocné sady i jednotlivé stromy v krajině.

Zaměřili jsme se především na lokality v okolí obcí: Dolní Kralovice, Šetějovice, Blažejovice, Ježov, Zahrádky, Žibřidovice, Střítež, Brzotice, Locket, Děkanovice, Tomice I, Dunice, Hořice, Skalkov, Heřmaničky, Kvašňov, Jetřichovice a Malovidy. Zjištěná plodnost ovocných stromů byla velmi malá (u více jak 80 % stromů nebyla úroda žádná). V některých případech se jednalo o běžné odrůdy, které jsme ze vzorků vyřadili. Řada z takto nalezených alejí je v dosti zanedbaném stavu (v některých případech i odumírající stromy). Naším cílem je ve spolupráci s vlastníky zajistit jejich rekonstrukci a tím i nahradit stávající méně vhodné tvary vysokokmeny. Podařilo se nám nasbírat 15 vzorků, ze kterých jsme ve spolupráci s Františkem

Výstavka ovoce konaná 25. října v přednáškovém sále Podblanického ekocentra ve Vlašimi. foto: archiv ČSOP Vlašim

Svatoněm a Oldřichem Hrubantem (místní pomologové a členové ČSOP Vlašim) určili dvanáct následujících vzorků: Kožená reneta dvakrát, Strymka dvakrát, Kmínová reneta, Blenheimská reneta, Gastonské šarlatové, Bojkovo, Croncelské, Wágnerovo, Boskopské červené a jedna hrušeň Lucasova máslovka.

Koncem října jsme uspořádali malou výstavku starých odrůd ovoce složenou z místních vzorků ze sbírky p. Svatoně a vzorků, která nám pro porovnání poskytli kolegové z Bílých Karpat. Celkem bylo na výstavce 45 odrůd jableň a hrušní. Na večerním setkání se zájemci o staré odrůdy ovocných dřevin byl v přednášce pana Oldřicha Hrubanta zdůrazněn význam starých a krajových odrůd a bylo možné také ochutnat některé výrobky z ovoce (mošty, sušené ovoce, cukroví z ovoce apod).

SPOLUPRÁCE SE STÁTNÍ SPRÁVOU

Ing. Karel Kříž, Ing. Marek Lempochner

V roce 2005 jsme byli účastníky celkem 671 správních řízení.

Nejčastěji se správní řízení týkala:

- kácení mimolesní zeleně – 288 řízení
- liniových staveb – 86 řízení
- ostatních staveb – 69 řízení
- zásahů do významných krajinných prvků – 116 řízení
- územních řízení – 72 řízení
- ostatní – 40 řízení

Vypracovali jsme více jak 50 odborných vyjádření, především k výstavbě vodních nádrží, umístování liniových staveb a kácení stromů.

Podali jsme jedenáct odvolání proti různým rozhodnutím státní správy, sedm z nich bylo shledáno odvolacím orgánem oprávněných, dvě odvolání ještě nejsou vyřízena.

Podali jsme pět vlastních podnětů k zahájení správního řízení.

Stejně jako v předchozích letech spočívala spolupráce se státní správou především v účasti ve správních řízeních (viz. rámeček) a vypracovávání odborných posudků. Jako účastníci správních řízení jsme prosazovali zájmy ochrany přírody na území celého Podblanicka. Jak dokládají čísla v rámečku, v 98 % případů jsme došli se správním orgánem ke shodě a ve zbývajících 2 %, kdy jsme byli nuceni podat proti rozhodnutí odvolání, byla naše úspěšnost 77 %.

Mezi nejčastější správní řízení se opět zařadilo kácení stromů a keřů rostoucích mimo les. Ve většině případů se jednalo o pokácení stromů s narušenou statikou nebo odumírajících. Bohužel stále se vyskytují případy, kdy majitelé chtějí pokácet mnohdy staleté stromy pouze s odůvodněním, že z nich padá listí. Jako úspěch lze označit vyhlášení 10 nových památných stromů, které na náš návrh vyhlásily Městské úřady v Benešově a ve Voticích.

Mezi tzv. velké kauzy, kterých jsme se účastnili patřila výstavba vysílače pro přenos signálu GSM na vrchu nad Čestínem. Území se nachází mezi CHKO Blaník a přírodním parkem Džbány – Žebrák. Výstavba 45 m vysokého stožáru by výrazně narušila krajinný ráz celé oblasti. ČSOP prosazovalo nižší stožár

umístěný pod vrcholem kopce. Správní orgán (MěÚ Votice) dal ČSOP ve svém rozhodnutí za pravdu, s čímž investor nesouhlasil, odvolal se a Krajský úřad v odvolacím řízení rovněž potvrdil názor ČSOP. Investor od záměru ustoupil.

Zaznamenali jsme rovněž stále sílící tlak na novou zástavbu na okrajích obcí, ale i ve volné krajině. Jedná se nejen o rodinné domky a komerční zóny, ale opět se objevují snahy o vznik nových chatových osad. Největší kauzou v této oblasti byla výstavba Resue centra u Pyšel. Proti umístění komplexu osmiúhelníkových budov jsme se odvolali ke Krajskému úřadu a celá kauza je nadále v řešení.

V oblasti vypracovávání posudků a přírodovědných průzkumů jsme se především soustředili na posuzování stromové zeleně, biologická hodnocení lokalit a posuzování lokalit sítě Natura 2000.

Krajská koncepce ochrany přírody a krajiny

Ing. Karel Kříž, Ing. Pavel Pešout

Zpracování Koncepce ochrany přírody a krajiny Středočeského kraje jsme koordinovali na základě vyhraného výběrového řízení u Krajského úřadu. Cílem koncepce je stanovení pravidel a postupů pro zachování a zlepšení stavu přírody a krajiny ve Středočeském kraji. Stejně jako u Koncepce EVVO, kterou jsme pro Středočeský kraj zpracovali v roce 2003, probíhala tvorba i tohoto dokumentu kolektivní formou s využitím pracovních skupin, v nichž byli zapojeni odborníci z krajského úřadu, státní správy, samospráv, občanských sdružení, podnikatelů a ostatních zájmových skupin působících v kraji. Smyslem takto široce pojatého spektra zpracovatelů podílejících se na koncepci bylo vytvoření kvalitního a všeobecně uznávaného dokumentu. Koncepce se sestává z rozborové a návrhové části. Rozborová část se skládá z devíti kapitol, které pokrývají jednotlivé oblasti ochrany přírody a krajiny ve Středočeském kraji. Vycházeli jsme z podrobné analýzy stávajícího stavu přírodního

prostředí, jeho příčin a vývojových trendů i s ohledem na již realizovaná opatření v rovině právní, ekonomické a informační. V rozborové části byly zpracovávány všechny dostupné podklady z každé konkrétní oblasti. Návrhová část reaguje na problé-

my popsané v rozborové části a kromě hlavních cílů, dílčích cílů a opatření, obsahuje i akční plán s časovým harmonogramem a konkrétní odpověď.

DRUHOVÁ OCHRANA

Druhá ochrana patří mezi naše nejdůležitější aktivity. V rámci ní probíhá řada tradičních programů z nichž u čtyř (Vážky, Alcedo, Ohrožené ryby a kruhoustí a Ohrožené druhy dřevin) koordinujeme jejich činnost v rámci celé republiky. Programy jsou zaměřeny na mapování výskytu jednotlivých druhů, výzkum ekologie druhů, ochranu jejich lokalit a realizaci opatření k jejich záchraně.

Obnova květnatých luk

Ing. Mgr. Martin Klaudys, Ing. Lukáš Kaprál

Program ČSOP Vlašim „Obnova květnatých luk na Podblanicu“ usiluje o uchování druhové a genetické rozmanitosti luk regionu. V krajině Podblanicka stále existují zbytky přirozených mokřadních i suchomilných lučních společenstev. Ovšem i tyto přírodě blízké druhově bohaté květnaté louky jsou ohroženy upuštěním od hospodaření nebo zalesňováním.

V rámci programu probíhá již několik let mapování druhově bohatých luk na Podblanicu. Podařilo se podchytit louky v okolí Vlašimi, v CHKO Blaník, na Jankovsku i v okolí Sedlce-Prčice. Ochranu květnatých luk pak zajišťuje ČSOP Vlašim dohodami s vlastníky, účastí ve správních řízeních i aktivní péčí o nejcenější lokality prostřednictvím programu „Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka“.

Na druhé straně dochází v krajině k převodu orné půdy na louky s použitím komerčních standardizovaných směsí v rámci podpory mimoprodukčních funkcí zemědělství. Jako reakce na tento jev byl v roce 2000 sestaven seznam lučních druhů – tzv. regionální směs, s cílem sestavit a nabídnout vhodnou alternativu ke komerčně dodávaným osevním směsím. Pro vytvoření směsi daného složení byla v roce 2001 sesbírána semena prvních

Draňovická mokřadla jsou komplexem typických mokřadních luk Podblanicka.

foto: archiv ČSOP Vlašim

devět druhů bylin. Jako zdroj semen byly využity vhodné louky zjištěné mapováním. V roce 2002 byly na pozemku ČSOP Vlašim založeny matečnicové porosty z vybraných druhů, v roce 2003 byl slibný rozvoj matečnic omezen velkým letním suchem. V roce 2004 byl kromě matečnicových porostů využit i další zdroj semen – přirozená směs semen byla získána ze sena ze Žďárské louky v CHKO Blaník.

Rok 2005 byl nejen jubilejním pátým rokem práce na obnově květnatých luk, byl významný i z dalších důvodů:

- Sběr semen se rozšířil o další druhy, dříve nesbírané – vítod obecný, chrpa čekánek.
- Ministerstvo životního prostředí udělilo ČSOP Vlašim výjimku ke sběru rosnatky okrouhlohlísté (*Drosera rotundifolia*), která je silně ohroženým druhem. Tento druh byl pokusně sbírán.
- Podařilo se zajistit závlahu pro pozemek s matečnicemi.
- Sběr semen byl rozšířen na další plochy v CHKO Blaník a v okolí Vlašimi. Výsledky sběru jsou uvedeny v tabulce.

Tabulka č. 7: Množství získaného osiva (osivo před vylučováním – luštění semen a příprava k setí je prováděno v zimním období)

Název	Produkce (g)
Kozinec sladkolistý	116
Chrpa čekánek	94
Bukvice lékařská	2 798
Chrpa luční	656
Vítod obecný	4 (téměř čisté osivo)
Svízel syříšťový	236 (téměř čisté osivo)
Smolnička obecná	196 (téměř čisté osivo)
Čertkus luční	46 (téměř čisté osivo)
Hvozdík kropenatý	134
Třezalka tečkovaná	1 210
Černohlávek obecný	324

Tabulka č. 8: Množství získaného osiva z matečnicových porostů

Název	Produkce (g)
Kopretina bílá	1 256
Jitrocel kopinatý	1 382
Smolnička obecná	200
Třezalka tečkovaná	542

Sběr je prováděn většinou ručně. Množství sebraných semen na lokalitě musí být voleno uvážlivě tak, aby bylo zajištěno obnovení populace druhu na lokalitě. Získané osivo je používáno k založení a rozšíření matečnicových porostů na pozemku ČSOP Vlašim. V roce 2005 byly vysety nebo posíleny matečnice střírovníku růžkatého, svízele syřišťového, chrpy luční, kozince sladkolistého.

Stávající matečnice poskytují semena, která tvoří regionální směsi, částečně jsou používána i k posílení matečnic. Množství získaných semen je uvedeno v tabulce.

Na základě zkušeností ČSOP Bílé Karpaty byla vytvořena první regionální travní směs. Základ tvoří travní druhy – kostřava červená, lipnice luční Slezanka, ovsík vyvýšený, doplněné jetelem lučním. K základu jsou přidány druhy z matečnic a sběrů – bukvice lékařská, chrpa luční, černohlávek obecný, třezalka tečkovaná, smolnička obecná, svízel syřišťový, jitrocel kopinatý. Směs byla vyseta na pokusný pozemek a výsledky budou známy v příštím roce.

Ohrožené druhy dřevin

Ing. Karel Kříž, Josef Žížala, Ing. Lukáš Kaprál

V rámci programu bylo řešeno celkem 14 dílčích projektů po celém území České republiky, které ZO ČSOP Vlašim jako celorepublikový garant programu zastrešovala. Řešila se v nich např. záchrana genofondu jilmu drsnolistého na Novohradsku, mapování lýkovce jedovatého na Dolnokralovicku, mapování výskytu vrby plazivé a rozmarýnolisté a zimozelenu okoličnatého na Jihlavsku atp.

ZO ČSOP Vlašim řešila v rámci programu dva projekty:

Okolí Štěchovické přehrady je nejbohatší lokalitou tisu na Podblanicku.

foto: K. Kříž

Záchrana tisu červeného na Netvořicku

Projekt se zabýval zachováním genofondu tisu červeného (*Taxus baccata*) v okolí Štěchovické přehrady. V roce 1999 a 2004 zde provedla ZO ČSOP Vlašim ve spolupráci s lesnickou fakultou ČZU Praha průzkum území, na který projekt navázal. Na základě literárních podkladů a místních znalostí byly prověřeny známé lokality tisu na Netvořicku a proveden průzkum i okolí. Všechna místa výskytu byla zanesena do mapy 1:10 000, stromy spočítány. Při mapování bylo nalezeno celkem 10 ks tisů na třech místech. Byly stanoveny příčiny ohrožení celé populace. Z exemplářů nalezených v roce 2004 bylo odebráno 150 řízků, které jsou umístěny ve školce ČSOP Vlašim. V příštích letech proběhne sběr semen, pěstování sazenic a následné výsadby zpět na lokality původu a rovněž bude pokračovat mapování tisů na druhém břehu Vltavy. Bude probíhat také zaměření jednotlivých stromů pomocí GPS a jejich přesný zákres.

Záchrana lýkovce jedovatého na Podblanicku

Projekt se zabýval zachováním genofondu lýkovce jedovatého (*Daphne mezereum*) na Podblanicku. Lýkovec jedovatý se v bohatších populacích (desítky kusů) vyskytuje na třech známých místech na Podblanicku – PP Na Stříbrné, Kupsova skála, u Šetějovic. Všechny tři lokality byly v minulých letech poškozeny polomem a těžbou dřeva, což zapříčinilo částečné vymizení lýkovce. Část populací byla místy zdecimována lidmi, kteří lýkovce vykopávali a přenášeli do zahrádek. Na všech třech nejbohatších lokalitách (PP Na Stříbrné, Kupsova skála, Šetějovice) bylo sebráno celkem 2 kg semen. Semena jsou v současnosti stratifikována ve školce ČSOP Vlašim a na jaře budou vyseta na venkovní záhony. Stratifikovaná semena z loňského

Sběr lýkovcových semen na Kupsově skále, ze kterých budou vypěstovány sazenice určené k posílení zdejší populace lýkovců. foto: archiv ČSOP Vlašim

sběru byla na jaře vyseta na záhony ve školce ČSOP Vlašim. Ve třech oplocenkách v PP Na Stříbrné, kde byly lýkovic vy-sazeny v roce 2003 a 2004 se v rámci managementu provedlo uvolňování lýkovicových sazenic, aby nedošlo k jejich odumře-ní konkurenčním tlakem ostatních rostlin. Z programu Místo pro přírodu se povedlo vykoupit do vlastnictví ČSOP lokalitu Kupsova skála s největším výskytem lýkoviců na Podblanicku. V zimním období zde proběhne uvolnění lýkoviců od náletů a v dalších letech bude postupně doplňována populace lýkoviců z vypěstovaných sazenic.

Program Vážky

① Doc.RNDr. Lubomír Hanel, CSc.

V roce 2005 byla koordinace programu plněna stálým kontaktem s mapovateli, konzultacemi a vypracováváním posudků na jednotlivé projekty základních organizací ČSOP. Byly provedeny faunistické průzkumy vážek na Českolipsku (zde jde o pátý rok průzkumů), Karvinsku, vojenském prostoru Libavá, Vrbensku, Jaroměřsku, Olomoucku. Víceleté průzkumy zaměřené na ekologicko-faunistickou charakteristiku odonatofauny Slezska se zvláštním zřetelem na ohrožené (chráněné) druhy a druhy zařazené v systému Natura 2000 umožnily zpracovat a předat do tisku aktualizovaný přehled vážek české části Slezska.

V CHKO Žďárské vrchy se ve dnech 23 – 26. 6. 2005 ko-nalo již osmé setkání odonatologů České republiky. Na pořádání semináře se podílela zejména Správa CHKO Žďárské vrchy a Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě. Setkání se zúčastnilo celkem 16 odonatologů. V průběhu semináře zaznělo sedm prezentací jednotlivých účastníků. Součástí semináře byly také terénní exkurze na devíti vybraných lokalitách.

Veškeré faunistické a ekologické poznatky jsou průběžně zpracovávány v rámci připravované monografie Atlas vážek České republiky. V rámci příprav této monografie bylo postu-pováno následujícím způsobem:

- byla provedena analýza odonatologické literatury především s ohledem na faunistické a ekologické údaje
- byl rozpracován seznam našich druhů vážek s ohledem na historické a recentní nálezy
- byl proveden výběr a návštěvy lokalit vhodných pro prů-zkum a odlov zejména vzácných druhů důležitých pro foto-grafování

Šídlo sítinové (*Aeshna juncea*)

foto: A. Dolný

Šídlo červené (*Aeshna isosceles*)

foto: A. Dolný

- bylo zahájeno fotografování vážek pomocí speciální metody. Ke skenování byly využívány podchlazené živé exempláře vážek, jejichž pohybová aktivita byla nízkou teplotou dočas-ně eliminována. Vyšší rychlost snímání skenerem zajistila, aby pohybově utlumený jedinec, který byl při skenování zahříván, zůstal po celou dobu nehybný. Získané snímky mají dostatečně dobrou kvalitu. Po kontrole výsledku a pří-padné korekci byli vyfotografovaní jedinci puštěni zpět do přírodního prostředí. S využitím grafického softwaru byly zvýrazněny (barevně odlišeny, podbarveny) struktury či zna-ky, které mají význam pro charakteristiku určitého taxonu, resp. jsou významné pro determinaci daného druhu.
- byly doplňovány síťové mapy rozšíření jednotlivých druhů.

Mapování výskytu raků na Podblanicku

① Mgr. Pavel Čech

Mapování raků na Podblanicku a jeho okolí probíhá od roku 1999. Během roku 2005 bylo prověřeno 6 vybraných úse-ků Blanice (Vlašim – Čejkovice, soutok se Sázavou) a 6 přítoků, Na Chotýšance bylo prověřováno 13 vybraných úseků a 13 pří-toků. Při mapování byl zjištěn pouze jeden druh raků – rak říč-ní

Rak říční – běžná kořist vydry říční a norka amerického na Chotýšance a Blanici.

foto: P. Čech

Tabulka č. 9: Výskyt raků na Blanici a Chotýšance s jejich přítoky v roce 2005

Blanice - úseky	Prokázáný druh raka	Blanice - přítoky	Prokázáný druh raka
Vlašim	Nebyl prokázán	Borovecký p.	Nebyl prokázán
Hrádek-Bl.mlýn	Nebyl prokázán	Pavlovický p.	Nebyl prokázán
Hrádek- Srbův mlýn	<i>Astacus astacus</i> +	Petřínský p.	Nebyl prokázán
Malovka	<i>Astacus astacus</i> +	Psářský p.	Nebyl prokázán
Dolany	<i>Astacus astacus</i> ++	Malovecký p.	<i>Astacus astacus</i> +
Čejkovice	<i>Astacus astacus</i> ++	Brtnický p.	Nebyl prokázán

Chotýšanka -úseky		Chotýšanka -přítoky	
Smrčina	Nebyl prokázán	Strženecký p.	Nebyl prokázán
Jankov	Nebyl prokázán	Novoveský p.	<i>Astacus astacus</i> ++
Pičín	Nebyl prokázán	Postupický p.	<i>Astacus astacus</i> ++
Kondratice	<i>Astacus astacus</i> ++	Lísecký p.	<i>Astacus astacus</i> +++
Mladovice	<i>Astacus astacus</i> +++	Jemništský p.	<i>Astacus astacus</i> +
Postupice	Nebyl prokázán	Chotýšanský p.	Nebyl prokázán
Městečko	<i>Astacus astacus</i> +++	Onšovický p.	Nebyl prokázán
Pařezí	<i>Astacus astacus</i> ++	Bořeňovický p.	<i>Astacus astacus</i> ++
Onšovice	<i>Astacus astacus</i> ++	Býkovický p.	Nebyl prokázán
Takonín	<i>Astacus astacus</i> ++	Divišovský p.	Nebyl prokázán
Bílkovice	<i>Astacus astacus</i> ++	Radošovický p.	Nebyl prokázán
Slověnice	<i>Astacus astacus</i> +++	Lipinský p.	<i>Astacus astacus</i> +
Libež	<i>Astacus astacus</i> ++	Senecký p.	Nebyl prokázán

Vysvětlivky: + = nízká hustota
 ++ = střední hustota
 +++ = vysoká hustota

ní (*Astacus astacus*). Na Blanici byla jeho přítomnost potvrzena na 4 úsecích s nízkou a střední hustotou výskytu. V přítocích Blanice pod Vlašimí byl zjištěn pouze v Maloveckém potoce s nízkou hustotou výskytu. Na Chotýšance byl rak říční pozorován na 9 z 13 vybraných úseků, se střední a vysokou hustotou výskytu. V prověřených 13 přítocích se rak říční vyskytoval v šesti případech, s nízkou až vysokou hustotou. Výsledky viz tabulka.

Díky revitalizaci toků, spuštění nových čističek a jinému způsobu hospodaření zemědělců v krajině se vylepšila kvalita vody. Vzhledem k těmto pozitivním jevům můžeme předpokládat postupné šíření raků, přežívajících doposud jen ve vyhovujících refugiích. Na druhé straně přibýlo predátorů, kteří snižují hustotu račích populací. Negativně ovlivňuje výskyt raků také intenzivní obhospodařování rybníků a místy prováděné úpravy břehů a koryta toků. Je pravděpodobné, že v následujících letech prokážeme ve vodách Podblanicka výskyt introdukovaných druhů raků. Z těchto důvodů je opakované mapování kvalitativního a kvantitativního složení raků na vodách dlouhodobě sledovaného regionu žádoucí.

Parazitární poškození klepeta raka říčního – Lísecký potok.

foto: P. Čech

Lísecký potok – lokalita se silnou populací raka říčního.

foto: P. Čech

Ochrana obojživelníků na Podblanicku

Mgr. D. Mročková, L. Šafránková, J. Nosek

Na Podblanicku byla v roce 2005 sledována všechna místa, kde byl v minulých letech zaznamenán silný průtah obojživelníků přes komunikace. Bylo vybráno pět kritických lokalit, kde je přechod obojživelníků přes komunikace velmi silný a dochází zde k jejich masovému úhynu pod koly automobilů. V době tahu obojživelníků zde byly postaveny mobilní síťové zábrany, které slouží k usměrnění jejich postupu a vylučují na podstatné části šířky jejich tahové cesty vstup na frekventovanou silnici.

Jednalo se o tyto lokality:

silnice č. 126 z Kladrub na Trhový Štěpánov

silnice č. 111 u Šternova

silnice č. 3 u Horky nad Sázavou

silnice č. 33 Kačina u Kutné Hory

silnice č. 333 Tehov u Říčán

Na zábrany byla použita stavební síťová perlinka připevněná k zemi pomocí železných bodců. Spodní okraj sítě byl zasypán zemínou, aby nebylo možné zábranu podlézt. Na obou koncích zábran a pak ve 20 m intervalech byly do země zapuštěny plastové sběrné nádoby se dnem propustným pro vodu a hladkými stěnami, po nichž obojživelníci nedokážou vyšplhat zpět. Nádoby byly vybírány pravidelně minimálně jedenkrát za den.

Zábrany byly instalovány v době od 22. 3. do 31. 3. 2005, tj. v době prvních známek tahu. Vlastní tah nastal na konci března až počátkem dubna (rozmezí je způsobeno rozdílnou nadmořskou výškou a expozicí lokalit) a vyvrcholení proběhlo během první dekády dubna. Po 25. 4. 2005 tah na všech sledovaných místech ustal a proběhla odinstalování zábran. Na vybírání tradičně spolupracujeme s místními dobrovolníky. V roce 2005 to byli p. Gabrielová, p. Bohuněk, starosta obce Horka, p. Rybenská, Liga na ochranu zvířat a Myslivecké sdružení Světice.

Tah měl „klasický“ průběh, tj. pozvolný nárůst migrujících jedinců, gradace v několika dnech a rychlejší pokles. Ve srovnání s loňským rokem obojživelníci migrovali v jedné vlně. Charakter tahu koresponduje s průběhem počasí, tj. postupné oteplování. Gradace tahu na každé lokalitě nastala při ranních teplotách nad 10 °C a vyšší vzdušné vlhkosti spojené s dešťovými srážkami. Naopak při ranních teplotách pod bodem mrazu tah na několik dní ustal. I když denní teplotní maxima přesahovala v těchto dnech 20 °C, nebo se v průběhu dne vyskytly dešťové srážky, neobjevil se v odchytných nádobách jediný migrant. Sněhové srážky se v roce 2005 v průběhu realizace projektu nevyšly.

V roce 2005 bylo celkem odchyceno a přemístěno 7 740 jedinců, z toho 7 672 žab. Počty zachycených a přenesených jedinců na jednotlivých lokalitách překračují kromě jediné tisíce kusů, ve dvou případech (Kačina a Trhový Štěpánov) dva tisíce kusů. Hlavním migrujícím druhem zůstává ropucha obecná (*Bufo bufo*), která byla zjištěna v 6 599 jedincích. Dále se vyskytl skokan hnědý (*Rana temporaria*), skokan zelený, kuňka ohnivá (*Bombina bombina*), rosnička zelená (*Hyla arborea*) i blatnice skvrnitá (*Pelobates fuscus*). Byl zaznamenán nárůst tahu čolků (*Triturus sp.* – blíže neurčeno), z odchytných nádob jich bylo přeneseno 68. Výsledné počty a zaznamenané druhy znázorňuje tab. č. 10.

Instalace sběrných nádob na lokalitě Trhový Štěpánov.

foto: D. Mročková

Odchycené žáby jsou přenášeny na místa, kde se pravidelně rozmnožují.

foto: K. Kříž

Tabulka č. 10: Migranti ze sledovaných lokalit

LOKALITA	POČTY MIGRANTŮ								
	délka zábran	celkem/ lokalita	ropucha obecná	skokan hnědý	skokan zelený	kuňka	rosnička zelená	blatnice skvrnitá	čolek
Trhový Štěpánov	500 m	2 012	2 006	-	-	-	-	-	6
Šternov	300 m	1 599	1 582	2	1	-	-	-	17
Horka n.Sázavou	800 m	1 137	70	985	52	-	-	-	30
Kačina u K.H.	400 m	2 254	2 241	10	-	-	2	1	-
Tehov u Říččan	200 m	738	703	-	-	20	-	-	15
CELKEM	2 200 m	7 740 ks	6 599 ks	997 ks	53 ks	20 ks	2 ks	1 ks	68 ks

Tabulka č. 11: Srovnání intenzity tahu u ropuchy obecné s minulými roky

LOKALITA	POČTY ODCHYCNÝCH ROPUCH (ks)					
	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Trhový Štěpánov	2 012	1 502	2 503	4 380	1 793	2 885
Šternov	1 599	1 453	2 730	1 825	320	nesledováno
Horka n.Sázavou	1 137	45	894	1 975	2 830	800
Kačina u K. H.	2 254	2 385	4 246	4 190	2 725	2 325
Tehov u Říččan	738	393	414	286	385	235
CELKEM	7 740	5 778	10 787	12 656	8 053	6 245

Mapování lokalit výskytu obojživelníků

Mgr. Pavel Čech

Na území Podblanicka došlo v průběhu posledních desítek let minulého století k řadě negativních zásahů do životního prostředí obojživelníků – likvidace malých vodních nádrží, vysoušení mokřadů, znečištění povrchových vod atd. Hlavně díky změnám ve způsobu hospodaření zemědělců, revitalizacím malých vodních toků a odvodněných pozemků, zkvalitněním čistoty vod, se v posledních letech životní podmínky obojživelníků v této oblasti změnil. Při terénním průzkumu v letech 1974 – 78 potvrdil RNDr. J. Moravec, CSc. v okolí Vlašimi přítomnost 12 druhů obojživelníků – čolek velký (*Triturus cristatus*), čolek obecný (*Triturus vulgaris*), čolek horský (*Triturus alpestris*), kuňka obecná (*Bombina bombina*), kuňka žlutobřichá (*Bombina variegata*), ropucha obecná (*Bufo bufo*), rosnička zelená (*Hyla arborea*), skokan zelený (*Rana esculenta*), skokan skřehotavý (*Rana ridibunda*), skokan krátkonohý (*Rana lessonae*), skokan hnědý (*Rana temporaria*), skokan rašelinný (*Rana arvalis*). Projekt navázal na mapování z loňského roku, které má za cíl zrevidovat mapování před 30 lety a nalézt případně i nové lokality obojživelníků.

Celkem byl potvrzen na 58 lokalitách výskyt 13 druhů obojživelníků: mlok skvrnitý – 3 lokality, čolek velký – 1 lokalita, čolek obecný – 8 lokalit, čolek horský – 9 lokalit, skokan zelený – 18 lokalit, skokan krátkonohý – 16 lokalit, skokan skřehotavý – 3 lokality, skokan rašelinný – 7 lokalit, skokan hnědý – běžný po celém území, rosnička zelená – 10 lokalit, kuňka obecná – 13 lokalit, ropucha obecná – běžná, blatnice skvrnitá – 4 lokality.

Skokan rašelinný

foto: P. Čech

Pulec blatnice skvrnitá

foto: P. Čech

Mlok skvrnitý na lokalitě Nové peklo.

foto: P. Čech

Ochrana a výzkum biologie ledňáčka říčního a skorce vodního

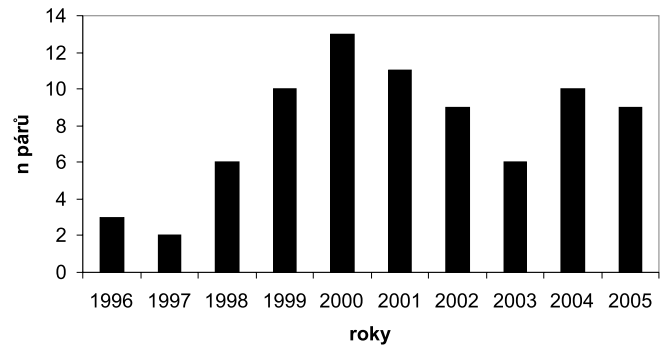
Mgr. P. Čech, RNDr. M. Čech, Ing. J. Pokorný

Priority vybrané pro rok 2005

- Sledování vývoje populací ledňáček říčních a skorců vodních na Podblanicku a vltavské kaskádě.
- Registrace nových hnízdišť ledňáček a skorců.
- Ochrana stálých hnízdišť a jejich údržba, spolupráce s orgány ochrany přírody.
- Vytváření umělých hnízdních příležitostí.
- Sběr dat charakterizujících hnízdiště a somatické parametry místní populace.
- Rozbor potravního spektra ledňáčka říčního, stanovení jeho predačního tlaku na ichtyofaunu různých typů vod.
- Sledování životních projevů ledňáček a jejich dokumentace.
- Uspořádání mezinárodního semináře.
- Poradenská, výchovná, publikační činnost.

Mapování hnízdního výskytu ledňáček na Podblanicku a jeho okolí proběhlo na těchto vodách: potoky – Chotýšanka, Martinický, Štěpánovský, Brodec, Lísecký, Janovický, Novoveský, Jankovský, Bystří (Konopištský), Mastník, Břejlovský, Losinský, Křešický, řeky – Blanice, Sázava (část), Želivka., údolní nádrže – Hněvkovice, Orlík, Slapy, Švihov (Želivka), rybníky – Smykov, Podhrázský, Arnoštovický, Opřetický, Semovický, Hůrecký, Zrcadlo, Manělovický. Celková délka sledovaných toků činila 352 km. Hnízdící páry ledňáček byly pozorovány na 17 lokalitách. Na sledovaném území hnízdilo 16 párů ledňáček – jeden pár se k druhému hnízdění přemístil na jiné hnízdiště. Na dvou místech byl pozorován lichý kus obývajícím hnízdní noru – ÚN Švihov (Želivka) – Radíkovice, Břejlov- Břejlovský potok. Hnízdění nebylo pozorováno na Sázavě – úsek Zruč n. S. – Č. Šternberk (v délce 30 km), Martinickém potoce, v meandrech Blanice nad Louňovicemi, na ÚN Slapy – Nová Živohošť, Smilovice, Rybárna, ÚN Orlík – Temešvár, Výstrkov, Štedronín, na potoce Mastník – Arnoštovice (jde o opakovaně využívaná hnízdiště z minulých let). Počty hnízdních párů s charakteristikou průběhu hnízdění uvádí tabulka č. 12.

Graf č. 4: Vývoj hustoty populace ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*) na pravidelně sledovaných vodách Podblanicka v letech 1996 – 2005.

Mapování skorců vodních proběhlo na lokalitách uvedených u ledňáčka říčního mimo údolní nádrže a rybníky. Kontrolovaná místa a jejich charakteristiku uvádí tabulka č. 13. Na sledovaném území hnízdilo 7 párů skorců. Dva páry vyhnízdlily jedenkrát, čtyři páry dvakrát a u jednoho páru došlo ke zničení hnízda norkem americkým. Proti roku 2004 došlo k opětovnému úbytku hnízdních párů skorců.

Během zimních měsíců byly na vybraných nezamrzajících místech, s obsádkou drobných rybek, instalovány posedy pro lovení ledňáčky. Ze starých umělých nor ledňáček byla odstraněna případná hnízda myšic lesních a křovinných. Po dohodě se zoologem Povodí Vltavy, s.p. byly na dvou místech instalovány nové umělé nory.

Během zimního období byly rovněž sledovány denní i noční aktivity ledňáček na vybraných lokalitách. Na vytipovaných hnízdištích byla zaznamenávána celá hnízdní biologie a frekvence krmení. Během pozorování byla pořizována foto a video dokumentace. Chování mláďat a rodičů v hnízdě (v umělé noře), bylo pozorováno pomocí videokamery s dálkovým ovládním.

V rámci programu proběhl 1. října 2005 v Podblanickém ekocentru ZO ČSOP Vlašim mezinárodní seminář „Ledňáček říční, ohrožený ptačí druh“. Cílem semináře bylo informovat zainteresované strany o důvodech výzkumu a společné ochrany ledňáčka říčního, prezentovat dosavadní výsledky programu Alcedo v oblasti výzkumu, ochrany druhu a výchovně vzdělávací práci, navázat spolupráci mezi řešiteli projektů programu Alcedo a orgány státní správy ochrany životního prostředí, správami Povodí, Českou společností ornitologickou, Českým rybářským svazem a vědeckými institucemi v ČR a zahraničí a vytvořit společnou metodiku výzkumu ledňáčka říčního na mezinárodní úrovni.

Krmící ledňáček na posedu před hnízdí norou.

foto: P. Čech

ČSOPVLAŠIM

Tabulka č. 12: První a druhé hnízdění ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*) a obsazení nor v roce 2005 na Podblanicku a údolních nádržích vltavské kaskády. (A – první hnízdění, původní stěna/nora = z roku 2004, nová stěna/nora = obsazená v roce 2005, B – druhé hnízdění, původní stěna/nora = stejná jako v 1. hnízdění, nová stěna/nora = jiná než při 1. hnízdění)

Tok	Lokalita	A Hnízdní stěna		A Hnízdní nora		B Hnízdní stěna		B Hnízdní nora	
		Původní	Nová	Původní	Nová	Původní	Nová	Původní	Nová
Blanice	Vlašim 1	x	–	x	–	x	–	–	x
Blanice	Vlašim 2	x	–	x	–	x	–	x	–
Blanice	Hrádek	x	–	x	–	x	–	x	–
Blanice	Radonice	x	–	x	–	–	–	–	–
Chotýšanka	Slověnice 1	x	–	–	x	–	–	–	–
Chotýšanka	Bílkovice	–	–	–	–	–	x	–	x
Chotýšanka	Toulov	x	–	x	–	–	–	–	–
Štěpánovský p.	T. Štěpánov	–	x	–	x	x	–	–	x
Losinský potok	Kácov	x	–	–	x	x	–	–	x
Havranky	Sázava n. S.	x	–	x	–	–	x	–	x
Konopištský p.	Tomice	x	–	–	x	x	–	x	–
Konopištský p.	Opřetice	x	–	x	–	–	x	–	x
Konopištský p.	Bystřice	x	–	x	–	–	x	x	–
Konopištský p.	Racek	x	–	x	–	x	–	x	–
Vltava – ÚN Slapy	Hubenov	–	–	–	–	x	–	x	–
Vltava – ÚN Slapy	Kobylníky	x	–	x	–	x	–	x	–
Vltava – ÚN Slapy	Přestavlky	x	–	x	–	x	–	x	–

Tabulka č. 13: Hnízdění skorce vodního (*Cinclus cinclus*) na sledovaných vodách Podblanicka v roce 2005

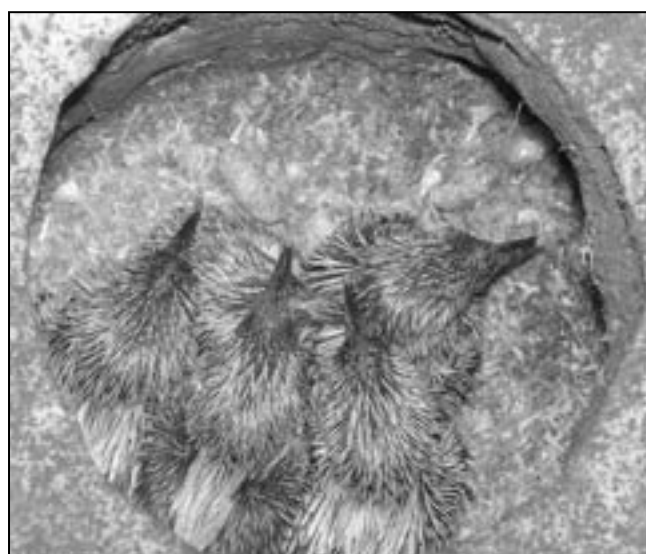
Tok	Lokalita	Průběh hnízdění	Umístění hnízda	Výška nad hladinou
Blanice	Šelmberk	Hnízdiště opuštěno	Pod můstkem, budka	1,5 m
Blanice	Šebířov	Hnízdiště opuštěno	Na skalní římse	3,2 m
Blanice	Smrštov	Hnízdo s mladými zničeno norkem	Dutina v klenbě mostu pod silnicí	2,3 m
Blanice	Ostrov	Hnízdiště opuštěno	Za vodním přepladem v dutině jezu	1,0 m
Blanice	Vítův mlýn	Hnízdiště opuštěno	V dutině náhonu elektrárny	2,5 m
Blanice	Polánka	Proběhla 2 hnízdění	Hnízdní podložka pod můstkem	3,5 m
Blanice	Vlašim	Proběhlo 1 hnízdění	Pod můstkem v polobudce	2,5 m
Blanice	Vlašim	Proběhla 2 hnízdění	V dutině za přepladem z elektrárny	3,1 m
Blanice	Čechov	Proběhla 2 hnízdění	Pod můstkem, na traverze	3,5 m
Blanice	Hrádek	Hnízdiště opuštěno	V polobudce pod můstkem	1,5 m
Blanice	Pěnkavův mlýn	Hnízdiště opuštěno	Pod můstkem, na traverze	3,5 m
Blanice	Radonice	Hnízdiště opuštěno	Na skalním výstupku	1,1 m

Štěp. potok	Mařanův mlýn	Hnízdiště opuštěno	Na traverze pod můstkem	1,8 m
Brodec	Březina	Proběhla 2 hnízdění	Hnízdní podložka, pod můstkem	1,3 m
Křešický p.	Poříčko	Hnízdiště opuštěno	Břeh, dutina v kořenech stromů	3,0 m
Chotýšanka	Postupice	Hnízdiště opuštěno	V dutině regulace jezu	1,2 m
Chotýšanka	Takonín	Hnízdiště opuštěno	Pod můstkem v polobudce	1,7 m
Chotýšanka	Slověnice	Hnízdiště opuštěno	Pod můstkem v polobudce	1,9 m
Chotýšanka	Libež	Hnízdiště opuštěno	Vyústění meliorační trubky	1,0 m
Losinský p.	Kácov	Proběhlo 1 hnízdění	Dutina v klenbě můstku	1,5 m

Mezinárodní seminář „Ledňáček říční, ohrožený ptáci druh“.

foto: P. Čech

Ledňáček v umělé noře.

foto: P. Čech

Sledování a ochrana čápů a ostatních brodivých

Mgr. P. Čech, RNDr. M. Čech, Ing. V. Vilimovský, L. Haroník

Na Podblanicku a jeho okolí bylo v roce 2005 na místech, kde čápi již nejméně jednou hnízdili, kontrolováno celkem 21 hnízd. Další kontroly proběhly na 9 místech, kde byla hnízda instalována v roce 2005 nebo v minulých letech – na komínech, betonových sloupech nebo na střeše stodoly (Bedřichovice, Bolinka, Keblov, Mladá Vožice, Nedvězí, Ostrov, Šternov, Tehov, Zbraslavice). Na těchto hnízdech dosud čápi nehnízdili, ale pokoušeli se stavět hnízdo nebo se zde zastavovali za tahu. Jedenáct hnízd bylo obsazeno celým párem, na třech hnízdech se zdržoval pouze jeden pták (Chotýšany, Nesvačily, Netvořice – farma Vojtěchov). Jeden pár pravděpodobně přišel během května při soubojích na hnízdě o snůšku (Netluky), u dalšího páru během hnízdění uhynula obě mláďata (Uhlířské Janovice). Celkem bylo vyvedeno 19 mláďat. Jeden pár vyhnízdil v hnízdě na umělé podložce umístěné na sloupu. Během srpna se pokoušel postavit hnízdo pár čápů na komíně zemědělského družstva ve Struhařově. Hnízdění čápů černých bylo pozorová-

Instalace umělé nory pro ledňáčky.

foto: P. Čech

Čápi bílí na hnízdě ve Vlašimi.

Mladý čáp bílý sbírá potravu na silnici u vlašimského letiště. foto: P. Čech

Tabulka č. 14: Lokality hnízdění, umístění hnízda a počty vyvedených mláďat čápa bílého na Podblanicku a jeho okolí v roce 2000, 2001, 2002, 2003, 2004 a 2005

Lokalita - obec	Umístění hnízda	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Vlašim	Sloup, umělá hnízdní podložka	4	4	3	4	4	3
Loket	Sloup el. vedení, umělá podložka	5	0	4	4	0	0
Chotýšany	Komín bývalého lihovaru	1	0	3	2	2	0
Třeběšice	Komín bývalého lihovaru	4	0	0	0	0	0
Jankov	Komín školní budovy	4	1	0	0	0	0
Tomice d.Semtín	Komín bývalého lihovaru	0	4	4	4	4	0+
Nesvačily	Hydroglobus zemědělského objektu	0	0	3	0	3	0
Neveklov	Komín obchodního centra	4	3	2	2	2	2
Netvořice, Vojtěchov	Komín zemědělského objektu	2	3	0	4	4	0
Hodětice	Komín bývalého lihovaru	3	3	3	3	2	1
Netluky	Komín bývalého lihovaru	4	3	0	3	3	0+
Miličín	Komín zemědělského objektu	2	4	3	2	3	4
Sedlec-Prčice	Komín dílny	3	4	1	4	3	0+
Košetice	Komín bývalého lihovaru	4	2	0	0-	0-	0
Oldřichov	Komín bývalého lihovaru	2	3	0	3	3	4
Nemyšl	Komín bývalého lihovaru	3	2	2	4	2	2
Nesměň	Komín bývalého lihovaru	0	0	0	0	0	0
Pacov	Komín bývalého lihovaru	?	?	0	0-	0-	0
Uhlířské Janovice	Komín bývalé cihelny	?	?	2	3	3	0++
Červené Janovice	Komín dílny, umělá podložka	?	?	0+	0+	0+	0
Lhotice	Komín bývalého lihovaru	?	?	3	2	4	3
C e l k e m		45	36	33	44	42	19

Vysvětlivky: + = na hnízdě se zdržoval pár, ale nehnízdil
 ++ = mláďata před vyvedením uhynula
 - = hnízdění znemožněno krytem vrcholu komína

no v lesním komplexu u Krčem, Lokte, Načeradce, Makolusk, Nechyby a Hradiště. Hnízdo bylo obsazené pouze u Hradiště, čápi zde vyvedli dvě mláďata. Hnízdo u Krčem, Lokte a Nechyby čápi v roce 2005 neobsadili. Mohutná hnízda u Makolus a Načeradce, umístěná na vysokých stromech, přes zimu spadla. V jejich sousedství nebyla nalezena hnízda nová. Čápi černí byli

dále pozorováni na potoce Chotýšanka, Štěpánovském potoce, Křešickém potoce, v Postupicích a v Jankově.

Poprvé bylo v rámci pozorování brodivých ptáků na Podblanicku sledováno také hnízdiště jediné velké kolonie volavky popelavé tohoto regionu. Jde o hnízdiště umístěné v malém lesíku na břehu rybníka Papírna u Jarkovic. Při prvním sčítání hnízd v roce 1987 zde byla zjištěna 4 obsazená hnízda. V roce 1999 již bylo registrováno cca 30 hnízd. V roce 2005 zde volavky vyhnízdily na 32 hnízdech.

Monitorování hnízdního výskytu a ochrana hnízdišť výra velkého

Mgr. Pavel Čech, Ing. Václav Vilimovský

Mapování hnízdního výskytu výra velkého si vyžaduje pozornost vzhledem k tomu, že patří mezi zvláště chráněné živočichy, jehož hnízdění, navzdory legislativní ochraně, je každoročně na území Podblanicka problematické. Na přístupných hnízdech jsou rušeni ptáci sedící na vejcích, jsou odebírána nasezená vejce nebo mláďata v různém věkovém období. Místní populace výrů velkých stárne. Pozorování výskytu hnízdicích výrů velkých proběhlo na skalních masívech v okolí Sázavy, Blanice, Chotýšanky a Želivky (viz tab. č. 15). Dále byly prověřovány situace v opuštěných nebo fungujících lomech. Ve všech případech šlo o kontrolu míst, kde výři dřívě hnízdili. Celkem bylo kontrolováno 22 lokalit. Přítomnost výrů byla prokázána na sedmi místech, hnízdění bylo pozorováno na šesti lokalitách – Vranice, Borovsko, Světlá, Mladovice, Křížov, Poříčí n.S. – Potočiny. Na hnízdech v péči rodičů bylo celkem pozorováno 5 mláďat. Dvě mláďata byla předána do stanice Ochrany fauny ČR ve Voticích. Ostatní údaje viz. tabulka č. 15.

Na sledovaném území bylo zaznamenáno hnízdění výrů velkých na šesti lokalitách. Na hnízdech bylo během kontrol pozorováno 5 mláďat, která pravděpodobně přirozeným způsobem opustila hnízdo. Abychom vzrostlá mláďata nerušili a také nepřilákali nežádoucí pozorovatele a návštěv-

níky hnízd, neprobíhaly kontroly po celý průběh hnízdění. Vzhledem ke ztrátám, které každoročně výři populace zeslabují (úhyn, zmrzačení při kontaktech s elektrickým vedením, nezákonný odstřel a odchyt, srážky s vozidly, ...), je počet odchovaných mláďat k zachování místní populace nízký. V roce 2004 byla odchována ve sledovaném regionu pouze dvě mláďata. Výr velký má na Podblanicku a jeho okolí dostatek hnízdních příležitostí. Různorodá a relativně neporušená krajina tohoto území mu poskytuje dostatek potravy. Přesto je výskyt této největší naší sovy v dalších letech ohrožen především z těchto důvodů:

- ničení snůšky a vybírání mláďat lidmi,
- ničení snůšky a mláďat přirozenými predátory (především v hnízdech umístěných na zemi),
- rušení na hnízdištích turistickými a sportovními aktivitami,
- civilizační vlivy – střety s auty, nárazy do vedení elektrického proudu, otravy, odchyt a nezákonný odstřel.

Tabulka č. 15: Průzkum hnízdišť výra velkého (*Bubo bubo*) v roce 2005.

Lokalita	Biotop	Průběh hnízdění
Střechov	Skalní stěna v údolí Sázavy	Bez pobytových stop
Kácov	Skalní stěna v údolí Sázavy	Hlasové projevy, bez nálezu hnízda
Vranice	Skalní stěna v údolí Sázavy	12. 5. jedno mládě + dvě vejce
Český Šternberk - Koberky	Skalní stěna v údolí Sázavy	Bez pobytových stop
Český Šternberk – Na Stříbrné	Skalní stěna v údolí Sázavy	Pouze pobytové stopy
Kozlí – Čertovy díry	Skalní stěna na ÚN Želivka	Bez pobytových stop
Habrovčice	Skalní stěna na ÚN Želivka	Bez pobytových stop
Onšovec	Skalní stěna na ÚN Želivka	Bez pobytových stop
Borovsko	Skalní stěna na ÚN Želivka	30. 4. – 2 mláďata
Světlá	Skalní stěna v údolí Blanice	2. 5. – jedno mládě
Hradiště	Skalní stěna v údolí Blanice	Bez pobytových stop
Hrádek	Skalní stěna v údolí Blanice	Bez pobytových stop
Libež	Skalní stěna v údolí Blanice	Bez pobytových stop
Onšovice	Skalní stěna v údolí Chotýšanky	Bez pobytových stop
Bílkovice	Skalní stěna v údolí Chotýšanky	Bez pobytových stop
Mladovice	Kamenolom v údolí Chotýšanky	2 mláďata
Bílkovice	Kamenolom v údolí Chotýšanky	Bez pobytových stop
Křížov	Odstavený kamenolom	polovina dubna – hnízdo zničeno
Mrač	Kamenolom	Bez pobytových stop
Stříbrná Skalice	Kamenolom	Bez pobytových stop
Teletín	Kamenolom v rekonstrukci	Bez pobytových stop
Poříčí n. S. - Potočiny	Odstavený kamenolom	16. 4. hnízdo zničeno táborníky

Hnízdo výra velkého na skalní římse u Vranic.

foto: P. Čech

Kroužkování mladých výrů u Borovska.

foto: V. Vilimovský

Mapování výskytu rysa ostrovida na území Podblanicka

Mgr. Pavel Čech

Podle návrhu zonace předpokládaného areálu výskytu rysa ostrovida v ČR patří Podblanicko mezi území s možností řízení regulace početnosti této šelmy. Mimo příhodné životní prostředí (různověké lesní komplexy propojené četnými biokoridory, mnohdy těžko přístupné lidem – údolí Sázavy a Želivky) zde rys nachází dostatek potravy – hlavně v hojně srncích, mufloních, černé zvěři a zajících polním, který se v této krajině stal obyvatelům lesů. Na několika místech Podblanicka byl rys pozorován myslivci a lesními dělníky.

Mapování rysa probíhalo po celý rok, především pak v místech bývalého pozorování, a to v období jejich rozmnožování, po sněhové obnově a deštích, kdy byly patrné jejich stopy. Terénní průzkum byl dále realizován v místech, která biotopově a klidem vyhovují rysům – lesní systémy se skalními útvary, různověkou dřevinnou vegetací, pozorovatelnými a dostatkem spárkaté zvěře. V únoru a březnu byly na místech s dřívějším výskytem rysa provedeny noční odposlechové kontroly. Stopy

rysa ostrovida byly nalezeny pouze 22. února 2005 v údolí Blanice poblíž Libže. 8. března 2005 byl nalezen loňský srnec v křoví vedle chatové osady v Mírošovicích, s oboustranným poraněním na stehnech a hřbetě od zubů a drápů velké kočkovité šelmy. Během roku byly rovněž získávány informace o případném výskytu rysa od lesních dělníků, myslivců, rybářů, ornitologů, pracovníků v zemědělství apod. Nikdo z dotazovaných v roce 2005 rysa nepozoroval. Podařilo se však získat další informace o přítomnosti této šelmy na Podblanicku v minulém období. Prozatím nejstarší pozorování rysa ostrovida pochází z roku 1983. Byl pozorován při útoku na selata prasete divokého v blízkosti Kondrace.

Srnec obecný poraněný pravděpodobně rysem.

foto: P. Čech

ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVA A OSVĚTA (EVVO)

Středisko EVVO mělo v roce 2005 pět zaměstnanců. Aby mohlo pracovat co nejefektivněji, pořádá každoročně třídení plánovací výjezd, kde svou práci hodnotí a připravuje plán svých aktivit na další školní rok. Pracovníci střediska se také dále vzdělávají. Dva pracovníci byli v roce 2005 na týdenních stážích ve středisku ekologické výchovy Rychta Krásensko, další absolvovali různé akreditované semináře a dlouhodobé kurzy. Všichni lektori se zúčastnili velké výměny zkušeností obdobných středisek na Veletruh výukových programů v Lednici.

Spolupráce se Středočeským krajem

Mgr. Kateřina Červenková

Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim v roce 2005 působilo jako jedno ze tří krajských středisek EVVO. Mezi povinnostmi krajského střediska EVVO patří metodická pomoc začínajícím střediskům ekologické výchovy, školám, environmentální vzdělávání pracovníků státní správy, samosprávy a podniků, šíření informací o životním prostředí, ochraně přírody a krajiny a udržitelném rozvoji, ekologické výukové programy pro školy, osvěta veřejnosti aj. Tyto činnosti byly finančně podpořeny Středočeským krajem. Naší působností, jako krajského střediska EVVO, byla správná území těchto obcí s rozšířenou působností: Benešov, Čáslav, Dobříš, Kutná Hora, Příbram, Říčany, Sedlčany, Vlašim, Votice.

V průběhu roku jsme se setkávali s ostatními dvěma krajskými středisky (Polabské ekocentrum ČSOP, NSEV Kladno – Čabárna), abychom plánovali naše společné aktivity a hledali možnosti spolupráce. Jedno z takových setkání proběhlo také 30. 8. 2005 v našem ekocentru.

Mapa působnosti Krajského střediska EVVO – Podblanického ekocentra ČSOP Vlašim v roce 2005

Pracovníci střediska EVVO na plánovacím výjezdu hodnotí silné a slabé stránky týmu a promýšlejí plány do budoucna. Tento plánovací výjezd se koná každoročně na konci školního roku, daleko od každodenních pracovních starostí. V roce 2005 to bylo v Soběhrdech. foto: K. Červenková

Setkání pracovníků krajských středisek ekologické výchovy v Podblanickém ekocentru ČSOP Vlašim dne 30. 8. 2005. foto: J. Urban

EVVO DĚTÍ A MLÁDEŽE

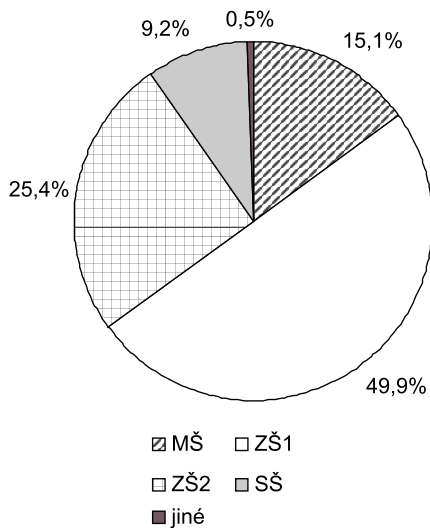
Ⓞ Pavel Jakubův

ČSOP Vlašim nabízí školám ekologické výukové programy již sedmým rokem a zájem ze strany škol neustále roste. Zájemci o výukové programy mohli v roce 2005 vybírat z celkem 40 programů. Ve spolupráci s naší organizací začala nabízet výukové programy také ZO ČSOP Přátelé ze Zeleného údolí v Dobříši, která má v nabídce zatím 6 výukových programů.

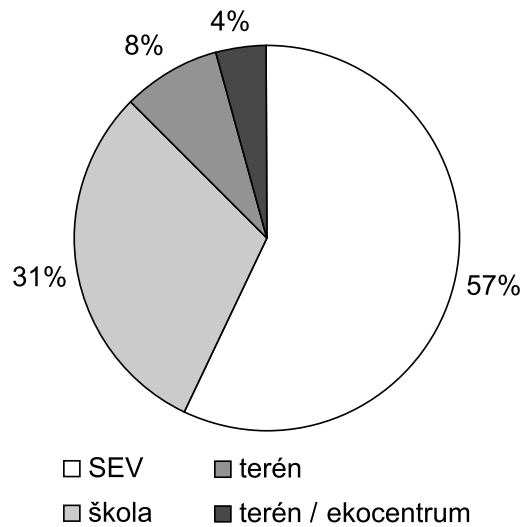
Smyslem ekologických výukových programů je vést děti prostřednictvím vlastních prožitků, zkušeností a nových informací, podaných hravou formou, k myšlenkám trvale udržitelného rozvoje, zodpovědnému jednání ve vztahu k přírodě, k životnímu prostředí a životu vůbec.

Na grafu č. 5 je vidět nárůst realizovaných výukových programů za rok 2005. Důvodem je být zprovoznění druhé učebny v budově ekocentra, která umožňuje paralelní průběh dvou programů. Díky tomu získaly výraznou převahu programy konané v ekocentru oproti výjezdním (graf č. 6). Během šesti let výukových programů jsme si vytvořili dlouhodobou spolupráci se 12 školami, které VP zařazují do svého programu systematicky.

Graf č. 5: Výukové programy 2005 podle stupňů škol

Graf č. 6: Rozdělení výukových programů podle místa konání

Většina výukových programů (57%) se uskutečnila v Podblanickém ekocentru ČSOP Vlašim.

O velikonočích jsme vyráběli papírové květiny.

foto: J. Urban

Na výukovém programu Příběhy z jednoho hrnce účastníci debatují o zdravé výživě.

foto: P. Macháčková

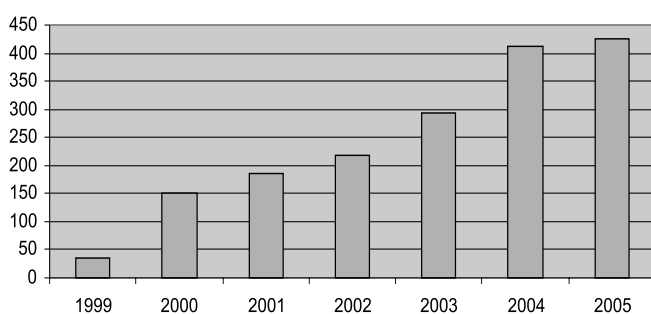
Třída ze ZŠ Sídlíšťe na venkovním programu Ekohrátky v parku.

foto: P. Jakubův

Tabulka č. 16: Počty realizovaných výukových programů v roce 2005

Mateřské školy	
Počet programů	64
Počet účastníků	1313
Počet hodin výuky	81,5
Účastníkohodiny	1 674
1. stupeň základních škol	
Počet programů	212
Počet účastníků	4 492
Počet hodin výuky	363,5
Účastníkohodiny	7 703
2. stupeň základních škol	
Počet programů	108
Počet účastníků	2 225
Počet hodin výuky	224,5
Účastníkohodiny	4 581
Střední školy	
Počet programů	39
Počet účastníků	920
Počet hodin výuky	76
Účastníkohodiny	1 802,5
Jiné	
Počet programů	2
Počet účastníků	34
Počet hodin výuky	4
Účastníko-hodiny	68
CELKEM	
Počet programů	425
Počet účastníků	8 984
Počet hodin výuky	749,5
Účastníkohodiny	15 828,5

Graf č. 7: Počty výukových programů v jednotlivých letech

SOUTĚŽE

Indiánská stezka

① Pavel Jakubův

Ve čtvrtek 2. 6. 2005 se ve Vlašimi uskutečnilo regionální kolo přírodovědně-poznávací soutěže Indiánská stezka. Tato soutěž je určena dětem a mládeži ve věku od 7 do 19 let. Cílem soutěže je zlepšit přístup dětí k přírodě, podnítit jejich zájem o ochranu přírody a životní prostředí a prohloubit jejich přírodovědné znalosti. V roce 2005 se mezi sebou utkala dvoučlenná družstva z Benešova, Čechtíc, Divišova, Chotýšan, Netvořic, Olbramovic, Petroupimi, Rakovníka, Velkých Popovic a Vlašimi. Na trasu, která vedla Vlašimským zámeckým parkem, se vydalo celkem 90 dětí ve 45 hlídkách všech věkových kategorií.

Mimo vlastní soutěž si účastníci vyráběli upomínkové předměty ze dřeva a také si mohli vyzkoušet tkaní na „ručním“ stavu.

Na jednom ze stanovišť měli závodníci za úkol vyhledat nejvhodnější vlakový spoj na určené místo.

foto: P. Jakubův

Ekologická olympiáda

① Mgr. Kateřina Červenková

Ve dnech 23. – 24. 9. 2005 probíhal ve Vlašimi jubilejní 10. ročník středočeského kola Ekologické olympiády pro studenty středních škol. Poprvé se soutěž mohla konat přímo v ekocentru, a to díky zrekonstruovaným a přistavěným prostorám z minulého roku. Soutěž každoročně organizuje Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim ve spolupráci se Správou CHKO Blaník, Městem Vlašimi a Lesy ČR, Lesní správou Kácov. Do Vlašimi se tentokrát sjelo rekordních 17 tříčlenných družstev středoškoláků z Benešova, Českého Brodu, Kladna, Kolína, Mělníka, Nymburka, Poděbrad, Příbrami, Říčana, Slaného a Vlašimi.

Základním mottem tohoto ročníku olympiády byla „Voda v krajině“. Soutěžící prokazovali teoretické i praktické znalosti především z biologie, ekologie a ochrany přírody v testu i poznávačce, která obsahovala stopadesát ukávek našich rostlin, živočichů, nerostů a dalších přírodnin. Praktická část soutěže byla zaměřena na plánovanou naučnou stezku Jinošovským údolím,

ČSOPVLAŠIM

v sobotu pak účastníci olympiády vyžívali plevelné rostliny v protierozním keřovém pásu.

Páteční večer patřil kreativním hrám inspirovaným vodou, přednášce o Bajkalu a nočnímu programu pod hvězdnou oblohou na vlašimské hvězdárně. Také pedagogové, kteří studenty doprovázeli, získali nové nápady a inspiraci pro svou práci na terénní dendrologické exkurzi v zámeckém parku ve Vlašimi.

Vítězi středočeského kola se stali studenti z Gymnázia Říčany, druhé místo obsadilo Gymnázium Kladno a jako třetí se umístilo opět družstvo Gymnázia Říčany. Soutěžící, kteří se umístili na prvních třech místech, si kromě pestrých zážitků a radosti z úspěchu odnesli také hodnotnou přírodovědnou literaturu, vítězné družstvo postupuje do národního kola. Pořádání Ekologické olympiády finančně podpořily Lesy České republiky, s. p., Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy a Středočeský kraj.

Pořadí družstev:

1. Gymnázium Říčany A
2. Gymnázium Kladno A
3. Gymnázium Říčany B
4. Gymnázium Slaný
5. Gymnázium Kladno B
6. Gymnázium Nymburk A
7. Gymnázium Příbram
8. Gymnázium Benešov
9. Střední zemědělská škola a VOŠ Benešov
10. Gymnázium Vlašim
11. Ekogymnázium Poděbrady
12. Gymnázium Mělník A
13. Gymnázium Český Brod
14. Gymnázium Nymburk B
15. Gymnázium Mělník B
16. Střední zdravotnická škola Kolín A
17. Střední zdravotnická škola Kolín B

Test s necelou stovkou náročných otázek dal některým družstvům opravdu zabrat.

foto: J. Urban

Večerní kreativní dílny na téma Voda se zúčastnili studenti i někteří odvážní pedagogové. Pod vedením Lucie Kropáčkové a Petry Macháčkové zde vznikla neobvyklá výtvarná díla.

foto: P. Macháčková

Ekologická olympiáda se v roce 2005 poprvé konala v ekocentru a tak bylo možno do poznávačky zařadit živé exponáty přímo na zahradě ekocentra. Některé byliny i zemědělské plodiny byly i pro zkušené soutěžící překvapením.

foto: J. Urban

Při sobotním praktickém úkolu soutěžící vyžívali plevelné rostliny v keřovém pásu, který byl jako revitalizační prvek vysazen v místech bývalé obecní cesty, a rozdělil tak dvousektařové pole na úbočí údolí Boreckého potoka východně od Vlašimi. Prakticky tak pomohli podblanické krajině např. proti erozi půdy.

foto: J. Urban

MIMOŠKOLNÍ VÝCHOVA DĚTÍ A MLÁDEŽE

MOP Alcedo

① Pavel Jakubův, Jindřich Kulíček

Oddíl Alcedo se schází každou středu v Podblanickém ekocentru ČSOP Vlašim. Oddílové schůzky pravidelně navštěvuje 7 dětí ve věku od 7 do 15 let. V roce 2005 se uskutečnilo 39 schůzek a několik víkendových výprav. Členové oddílu si také, u příležitosti mezinárodního dne stromů, zasadili svůj strom.

Květnová víkendová výprava do bývalého zlatodolu Roudný s odborným výkladem Jana Urbana.

foto: P. Jakubův

Kromě mnoha her a aktivit zaměřených na poznávání přírody děti vyvěsily a po hnízdním období vyčistily vlastnoručně stlučenou budku pro sýkorky, uklidily odpadky v parku, pomohly v lesní školce ČSOP a zorganizovaly akci ke Dni stromů pro veřejnost v zámeckém parku.

Při jarním výletu na místo budoucího letního tábora zastihla oddíl MOP Ježci velká voda v Blanici.

foto: archiv ČSOP Vlašim

MOP Ježci

① Mgr. Lucie Kropáčková

V roce 2005 se uskutečnilo 38 schůzek oddílu MOP Ježci. Dvacet mladších dětí smíšeného oddílu se schází pravidelně v úterý od 15 do 17 h v zámeckém parku nebo v klubovně ekocentra. Také se zúčastnily šesti jednodenních a víkendových akcí a letního tábora Na Ostrově u Nemíže.

Společně připravený oběd chutná nejlépe aneb „Co si kdo uvaří, to si taky sní!“ Foto z výpravy nazvané Do Ostrova za koňmi.

foto: I. Kropáček

Jeden ze slavnostních táborových ohňů při kterých se čtou dobrodružné příběhy, hrají hry a zpívá se za doprovodu kytary.

foto: P. Jakubův

Letní tábor Mladých ochránců přírody

① Ing. Mgr. Martin Kloudys

Údolí ticha v Přírodní památce Na Ostrově u Nemíže bylo od 23. 7. do 6. 8. 2005 již po dvanácté dějištěm tradičního letního tábora mladých ochránců přírody. Celkem 24 táborníků bydlelo po dobu dvou týdnů v podsadových stanech, stravovali se ve společné jídelně a sněmovali ve velkém tee-pee. Letní tábor se nesl v duchu „Pána prstenů“. Tři oddíly představovaly tři národy z této fantasy legendy a spolu soupeřily o vítězství v celotáborové hře. Každý národ si vyrobil vlastní znak a oděv. Oddíly plnily nelehké úkoly, při kterých si prověřily své znalosti mapy, rostlin, uzlů i kuchařské dovednosti. Jednotliví táborníci si mohli vyzkoušet svou vůli při plnění „bobříků“. Z nich nejtěžší se stal bobřík mlčení, kterého „ulovili“ pouze tři táborníci. Celý tábor vyvrcholil noční hrou, při které se mohl každý alespoň na chvíli dotknout „prstenu moci“. Na táboře tak zvítězilo přátelství a dobrá vůle a malí táborníci se mohli spokojení vrátit ke svým rodičům.

Táborníci při překonávání překážek na stezce obratnosti s nádobou plnou vody na zádech.

foto: P. Jakubův

VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ

Semináře pro pedagogy

① Mgr. K. Červenková, Mgr. P. Macháčková

V roce 2005 jsme uskutečnili celkem 11 seminářů pro pedagogy mateřských, základních i středních škol. Seminářů se zúčastnilo celkem 136 pedagogů z celého Středočeského kraje. Semináře z cyklu Ekologická výchova ve školní praxi (celkem 5) byly akreditovány MŠMT a konaly se v Praze ve spolupráci se

SSEV Pavučina. V září jsme pořádali seminář pro celý pedagogický sbor ZŠ Sázava.

Největší zájem měli pedagogové mateřských škol o seminář Ekologická výchova v MŠ – Jak na to?, který vedla Radka Piknerová ze střediska VIS Bílé Karpaty.

foto: P. Macháčková

Ing. Karel Kříž provádí pedagogický sbor ZŠ Sázava

foto: K. Červenková

Vlašimským zámeckým parkem.

Tabulka č. 17: Přehled uskutečněných seminářů:

datum	název	místo	počet účastníků
8. 3. 2005	Jak sestavit environmentálně laděnou hodinu zajímavou pro žáky i učitele (z 2. cyklu Ekologická výchova ve školní praxi)	SSEV Pavučina, Praha	12
14. 4. 2005	Školní ekologické projekty a další formy výuky integrující EVVO (z 2. cyklu Ekologická výchova ve školní praxi)	SSEV Pavučina, Praha	11
19. 4. 2005	Ovčí rouno pro radost	Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim	6
27. 4. 2005	Za zkušeností do praxe (z 1. cyklu Ekologická výchova ve školní praxi)	ZŠ Pertoldova, Praha	10
10. 5. 2005	Ekologizace provozu školy (z 2. cyklu Ekologická výchova ve školní praxi)	SSEV Pavučina, Praha	13
7. 6. 2005	Za zkušeností do praxe (z 2. cyklu Ekologická výchova ve školní praxi)	ZŠ Pertoldova, Praha	14
7. 6. 2005	Ze života pod hladinou	Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim	4
12. 9. 2005	Ekologická výchova v MŠ – Jak na to?	Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim	17
19. 9. 2005	Seminář pro celý pedagogický sbor ZŠ Sázava	Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim	29
23. 9. 2005	Vlašimský zámecký park – živá učebna	Vlašimský zámecký park	11
18. 10. 2005	Tvořivé hrátky s odpady	Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim	9
Celkem			136

V. pedagogická konference Středočeského kraje „Výchova a vzdělávání pro život“

Mgr. Kateřina Červenková

Již pátý ročník této konference zaměřené na EVVO ve školách se uskutečnil opět pod záštitou středočeského hejtmána pana Ing. Petra Bendla ve dnech 24. – 25. 10. 2005. Konference tentokrát probíhala z důvodu lepší dostupnosti v Praze v areálu Ekocentra hl. města Prahy Toulcův dvůr.

První den konference byl určen zejména pro pedagogy z mateřských škol a prvního stupně základních škol. Hlavní dopolední přednášku Respektovat a být respektován měly PhDr. Jana Nováčková, CSc., PhDr. Dobromila Nevolová (Společnost pro mozkově kompatibilní vzdělávání). Odpoledne si účastníci mohli vybrat z pěti seminářů: Mgr. Kateřina Jančaříková: Ekolístky, David Korda: Krtek a kalhotky, Ing. Jana Hálová, BcA. Dita Hálová: Příroda – zdroj inspirace i materiálu, Kateřina Černá: Podzimní uspávání broučků, RNDr. Helena Koblihová, Ludmila Melková: Maminky a mláďata.

Druhý den byl zaměřen na druhý stupeň základních škol a střední školy. Hlavními dopoledními řečníky byli RNDr. Jiří Kulich (Středisko ekologické výuky a etiky SEVER), který shrnul aktuální dění v EVVO v České republice i ve světě, a Mgr. Jan Vrtiška (ZŠ Vrané nad Vltavou), který se podělil o zkušenosti se školními ekologickými projekty a se zaváděním

a realizací vlastního školního vzdělávacího plánu. Odpoledne měli učitelé na výběr z těchto seminářů: Tomáš Bohata – Konopná dílna aneb Konopí není jen droga, Mgr. Eva Kopecká – Zelené příběhy, Jan Urban: Glóbus, Mgr. Blanka Toušková, Tomáš Popp – Žijeme spolu aneb Jak na téma ochrany zvířat, Ing. Ondřej Velek – Biopotraviny do škol, Mgr. Markéta Fošumová – Environmentální etika ve školní praxi.

Kromě hlavních přednášek a seminářů se na konferenci představila středočeská střediska ekologické výchovy a další ekologické organizace. Účastníci si zde mohli koupit literaturu

Na semináři Krtek a kalhotky si účastníci vyzkoušeli všechny fáze zpracování lnu.

foto: P. Macháčková

k ekologické výchově a v rámci drobného občerstvení mohli ochutnat bio potraviny.

Konference se zúčastnilo celkem 81 pedagogů. Akci podpořil Středočeský kraj, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Nadace na ochranu zvířat.

Takovéto hrátky s podzimním listím si paní učitelky mohly užít na semináři Podzimní uspávání broučků. Seznámily se tak s artefietikou, u které jde především o výchovu prožitkem, uměním a reflexí. foto: P. Macháčková

Hlavní přednášky konference probíhaly v příjemném prostředí bývalých stájí. foto: P. Jakubův

Na semináři Glóbus se pod vedením Jana Urbana učitelé zaplétali do „globální sítě vztahů“. foto: J. Urban

Středočeská M.R.K.E.V. – Síť škol a školských zařízení se zájmem o ekologickou výchovu

Mgr. Kateřina Červenková

Síť škol a školských zařízení se zájmem o ekologickou výchovu je součástí celostátního projektu „M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy) v regionech“. Cílem projektu je poskytovat uvedeným institucím metodickou pomoc v EVVO především formou rozesílek metodických materiálů, informací o aktuálním dění v ekologické výchově a časopisu pro ekologickou výchovu Bedrník.

V roce 2005 se ve Středočeském kraji uskutečnilo celkem šest rozesílek, v rámci kterých byla školám poskytnuta metodická pomoc v hodnotě převyšující 40 000 Kč.

Do projektu se v roce 2005 zapojilo 87 škol a školských zařízení.

Projekt M.R.K.E.V. ve Středočeském kraji podpořili MŠMT ČR a Středočeský kraj.

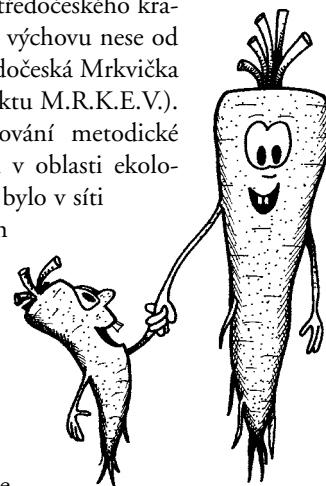

Středočeská Mrkvička – Síť středočeských mateřských škol se zájmem o ekologickou výchovu

Mgr. Kateřina Červenková

Síť mateřských škol ze Středočeského kraje se zájmem o ekologickou výchovu nese od ledna 2005 nově název Středočeská Mrkvička (jde o jakousi obdobu projektu M.R.K.E.V.). Cílem projektu je poskytování metodické pomoci mateřským školám v oblasti ekologické výchovy. V roce 2005 bylo v síti registrováno 53 mateřských škol (v březnu proběhla přeregistrace na školní rok 2005/2006). Metodická pomoc je zajišťována zejména prostřednictvím pravidelných rozesílek (čtyřikrát za rok).

Rozesílky obsahují především Zpravodaj Středočeské Mrkvičky (cca 18 stran A4), ve kterém učitelé najdou aktuální informace o seminářích a akcích pro pedagogy, nápady na praktické činnosti s dětmi, informace z oblasti environmentální výchovy, pracovní materiály pro děti, informace o aktuální nabídce publikací a pomůcek. Současně je Zpravodaj i formou, jak se pedagogové o své nápady mohou podělit, část příspěvků pochází právě z jejich řad. Dále rozesílka obsahuje nabídky výukových programů a seminářů ostatních středisek ekologické výchovy ve Středočeském kraji a další materiály. Za rok 2005 jsme zaslali do mateřských škol 4 rozesílky na témata Jaro, Létlo, Podzim, Zima.

Projekt Začínáme s ekologickou výchovou v mateřské škole

Mgr. Petra Macháčková

Od počátku nového školního roku v září 2005 jsme se rozhodli pro zefektivnění spolupráce s mateřskými školami a připravili jsme projekt „Začínáme s environmentální výchovou v MŠ“. Je určen zejména pro ty MŠ, které s environmentální výchovou začínají, mají zájem komplexně začleňovat environ-

mentální výchovu do svého školního vzdělávacího projektu a mají zájem o intenzivnější spolupráci.

V rámci tohoto projektu lektori přijíždějí do MŠ se třemi výukovými programy dle výběru školy, ke každému programu pedagog obdrží tematicky zpracované materiály na další práci s dětmi. Z každé školy v projektu se za daný školní rok nejméně jeden pedagog účastní semináře pro pedagogy MŠ v našem ekocentru. Školám poskytujeme metodickou pomoc a poradenství. Do projektu se přihlásilo celkem 5 mateřských škol: Benešov – Karlov, Čerčany, Poříčí nad Sázavou, Sázava a Trhový Štěpánov.

OSVĚTA VEŘEJNOSTI

Ekovečery

Jan Urban

V průběhu celého roku 2005 jsme nabídli nejširší veřejnosti ekovečery, které ji prostřednictvím poutavého vyprávění a nevšedních obrázků přenesly do odlehlých koutů světa nebo jí představily zajímavá environmentální témata. Přednášky probíhaly v přednáškovém sále v přízemí i v podkroví Podblanického ekocentra ČSOP Vlašim, vždy od 18 h., vstupné bylo dobrovolné. Díky výběru kvalitních přednášejících, poutavé fotodokumentaci a cílené medializaci měly přednášky velký ohlas mezi účastníky, kterých na těchto sedm cca dvouhodinových akcí přišlo celkem 184. K účasti velmi přispěly pozvánky zejména ve Zpravodaji Města Vlašimi, Benešovském deníku a ve středočeské příloze MF Dnes.

Největší grafický náčrtník a osobní zážitky ze života Peruánců nám představil člen expedice Dr. Ing. Karel Pavelka z katedry mapování a kartografie Fakulty stavební ČVUT Praha.

foto: J. Urban

Tabulka č. 18: Přehled uskutečněných ekovečerů

Termín	Název	Lektoři	Stručný popis
14. 3. 2005	Expedice Nazca (Peru)	Dr. Ing. Karel Pavelka	Cestopisná přednáška o záhadných kresbách starých Inků v poušti Nazca.
30. 3. 2005	Večer o spravedlivém obchodě – Fair Trade	Pavel Chmelař	Beseda ve Vlašimské kavárně o spravedlivém a nespravedlivém obchodování a situaci v České republice, férové občerstvení. Spojeno s ochutnávkou „fair trade“ kávy a čaje.
18. 4. 2005	Jak chutnají zdravé potraviny?	Mgr. Klára Hendlová	Ekovečer s ochutnávkou o biopotravinách získaných bez použití chemie a přátelsky k zvířatům i krajině, o nabídce biopotravin ve Vlašimi a okolí a o principech ekologického zemědělství.
10. 10. 2005	Pod Araratem	Milan Kruliš	Cestopis po východním Turecku a západním Kurdistanu, přírodou této exotické oblasti a archeologickými objevy Noemovy archy.
25. 10. 2005	Ovocný večer	Ing. Marek Lempochner, Oldřich Hrubant	Přednáška o významu starých odrůd v dnešní krajině. Spojeno s ochutnávkou biomoštů ze starých ovocných sadů v Bílých Karpatech a několika starých odrůd jablek.
15. 11. 2005	Přírodou a městy severní Ameriky	Oldřich Měchura	Cestopisná přednáška – New York a jeho státní park, Grand Canyon, Vancouver a další cestovatelské zajímavosti USA a Kanady.
12. 12. 2005	Příroda, fauna, flóra a kultura Maroka	Ing. Václav Zemek	Cestopis po severní Africe – horské průsmyky Vysokého Atlasu, planiny a pouště severní Sahary a další oblasti tzv. Maghrebu.

Výstavy

Jan Urban

Přednáškový sál v přízemí Podblanického ekocentra ČSOP Vlašim je vhodným prostorem pro pořádání výstav – těch jsme v roce 2005 uspořádali celkem pět. Pozornost výstavám věnovali především účastníci výukových programů ze základních a středních škol Podblanicka a návštěvníci ekovečerů.

Tabulka č. 19: Přehled uskutečněných výstav

Termín	Název výstavy	Stručný popis
16. 5. – 30. 6. 2005	Pohledy do přírody	Výstava vítězných prací 12. ročníku společné Fotosoutěže Lesů ČR, s. p., Českého svazu ochránců přírody a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.
18. 4. – 13. 5. 2005	Krajina na talíři	Ekozemědělství a zdravé potraviny.
16. – 20. 5. 2005	Agroenvironmentální programy na zemědělské půdě	Výstava o přírodních hodnotách luk v naší krajině. Na barevných fotografiích byly představeny chráněné a vzácné druhy bylin rostoucí na loukách, zaplavované louky v nivách řek a krasová území.
22. 11. – 15. 12. 2005	Papír jako surovina	Výstava o třídění a recyklaci papíru, o používání recyklovaných papírových výrobků, ukázka panelu Ministerstva životního prostředí o ekologizaci tohoto úřadu.
18. 12. – 22. 12. 2005	Olejové monotypy	Prodejní výstava vlašimského malíře Stanislava Příhody.

Soutěžní fotografie „Pohledy do přírody“ patří již mezi tradičně v ekocentru prezentované výstavy. Fotografie nám zapůjčil pořadatel soutěže Sdružení Mladých ochránců přírody ČSOP Praha.

foto: J. Urban

Během výstavy olejových monotypů byl přítomen autor Stanislav Příhoda, který také osobně podával informace o budoucích aktivitách Podblanické galerie ve Vlašimské bráně.

foto: J. Urban

Přírodovědně-vlastivědné vycházky

Jan Urban

Období s vhodným počasím využíváme k vlastivědným a přírodovědným vycházkám do okolí Vlašimi, které jsou určeny široké veřejnosti a jež jsou doprovázeny odborným výkladem. Přírodovědně-vlastivědných vycházek, které celkem trvaly 15 hodin, se v roce 2005 zúčastnilo 106 občanů.

Tabulka č. 20: Přehled uskutečněných vycházek

Termín	Název vycházky	Lektor	Stručný popis
14. 5. 2005	Vítání ptačího zpěvu	Ing. Jiří Pokorný	Poznávání běžných i vzácnějších druhů ptáků podle vzhledu i po hlase.
29. 5. 2005	Údolím Blanice z Louňovic do Vlašimi	Ing. Mgr. Martin Kloudys	Botanická vycházka s odborným výkladem.
13. 6. 2005	Skrytými cestami zámeckým parkem	Ing. Mgr. Martin Kloudys	Botanická vycházka s odborným výkladem.
12. 9. 2005	Z čeho se dříve stavěla Vlašim	Ing. Václav Zemek	Geologická vycházka – seznámení s geologickou situací Vlašimska a s horninami, ze kterých se stavělo na Vlašimsku.
17. 11. 2005	Vlašimským zámeckým parkem	Ing. Pavel Pešout, Ing. Karel Kříž	Seznámení s projekty na obnovu parku a představení některých památek.

Účastníkům se na ornitologické exkurzi hodil dalekohled, dále dobré oblečení, terénní boty a vzhledem k brzké ranní době (sraz byl již ve 4.30 h. ráno!) také dobrá nálada.

foto: J. Urban

O odborně komentované exkurze ve vlašimském zámeckém parku je tradičně mezi vlašimskou veřejností zájem.

foto: J. Urban

Přírodovědně-vlastivědnou vycházku vedl Ing. Mgr. Martin Klaučys, odborný pracovník Správy CHKO Blaník, se kterou jsme akci spoluorganizovali.

foto: P. Jakubův

Netradiční pohled na vlašimské stavby – to byla geologická vycházka pod vedením Ing. Václava Zemka.

foto: P. Jakubův

Workshopy

Mgr. Lucie Kropáčková

Smyslem workshopů je vzájemné předávání zkušeností všech účastníků při zhotovování výrobků, hlubší vhléd do tématu umožněný vlastním prožitkem stejně jako praktická ochrana přírody (např. akce věnované Živé zahradě). Pět workshopů se zúčastnilo celkem 156 návštěvníků. Tyto akce trvaly celkem 10,5 h.

Akce pro rodiče s dětmi

Mgr. Lucie Kropáčková

V roce 2005 jsme připravili pro menší děti v doprovodu jejich rodičů dvě akce ke Dni Země a ke Dni stromů. Akce ve Vlašimském zámeckém parku nabízí rodičům s dětmi smysluplné a vzájemně obohacující trávení volného času. Kromě aktivního odpočinku a legrace je cílem akcí prohlubování vztahu dětí k přírodě, v případě rodičů i získání užitečných informací formou tištěných materiálů.

Těchto dvou akcí se zúčastnilo 58 návštěvníků. Informační stánek na Biodožínkách navštívilo cca 500 lidí.

Při stloukání budek pro sýkory byly úkoly přesně rozděleny – dospělí měli hlavní slovo při stloukání, děti se zase raději fotografovaly.

foto: L. Kropáčková

Tabulka č. 21: Přehled uskutečněných workshopů

Termín	Název	Lektoři	Stručný popis
26. 2. 2005	Živá zahrada	Mgr. Lucie Kropáčková	Stloukání budek pro sýkory. Účastníci si vyrobili budku, obdrželi návod na výrobu a umístění ptačích budek. Navíc prohlídka Stanice pro handicapované živočichy, návody a tipy, jak přilákat na zahradu další zvířata – čmeláky, ježky, divoké včely, ještěrky, motýly.
25. 4. 2005	Konopný ekovečer	Tomáš Bohata	Výroba náramků, zajímavé povídání o mnohostranných možnostech technického využití rostliny, která je u nás dosud známa bohužel jen pro své narkotické účinky.
5. 11. 2005	Čtení z oblíbené knihy o přírodě	Mgr. Lucie Kropáčková	Dopoledne věnované všem, kdo rádi čtou a mají rádi přírodu a knihy.
14. 11. 2005	Šetrné papírování	Mgr. Lucie Kropáčková	Ruční výroba papíru. Součástí večera bylo představení putovní výstavy o výrobě papíru, z toho vyplývající zátěži životního prostředí a o výhodách úspor a používání recyklovaného papíru.
26. 11. 2005	Živá zahrada	Mgr. Lucie Kropáčková	Výroba ptačích krmítek a představení dalších prvků na podporu druhové rozmanitosti v zahradách.

Na Biodožínkách v Nenačovicích jsme se společně s dalšími dvěma středisky ekologické výchovy připravili informační stánek o ekologické výchově. Děti i dospělí si mohli vyzkoušet poznávání obilí a další kvízy.

foto: K. Červenková

Oddíl Ježci připravil ke dni stromů ve Vlašimském zámeckém parku pro všechny, kdo si rádi hrají, několik zábavných staniček o stromech.

foto: L. Kropáčková

Tabulka č. 22: Přehled uskutečněných akcí pro rodiče s dětmi

Termín	Název	Lektoři	Stručný popis
20.4. 2005	Hravá ekostezka (ke Dni Země)	Pracovníci Podblanického ekocentra ČSOP	Na šesti zastaveních byly pro děti nachystané zábavné úkoly a pro rodiče doprovodné informační materiály s ekologickou tematikou.
11.9. 2005	Informační stánek na Biodožínkách v Nenačovicích	Pracovníci Podblanického ekocentra ČSOP, Polabského ekocentra ČSOP, NSEV Kladno-Čabárna	Informační stánek připravila společně tři krajská střediska EVVO. Dospělí zde mohli získat nejrůznější propagační a informační materiály o životním prostředí a střediscích EVVO, děti si mohli vyzkoušet připravený čichový, sluchový nebo poznávací test. Celou akci pořádala ekofarma Country Life v Nenačovicích.
18.10. 2005	Hry se stromy (ke Dni stromů)	Děti oddílu MOP Ježci	Akci ke Dni stromů uspořádal oddíl MOP Ježci. Děti vysvětlovaly úkoly na jednotlivých hravých staničkách zaměřených na oblast stromů.

Knihovna

① Jan Urban

Knihovna Podblanického ekocentra ČSOP Vlašim se soustřeďuje na přírodovědnou, ekovýchovnou a regionální literaturu. Čítá kolem 4 500 knižních titulů a 200 videokazet a CD. Během roku se do knihovny přihlásilo dalších 34 čtenářů, takže jich celkem evidujeme 118. V uplynulém roce si zájemci o informace z naší knihovny vypůjčili absenčně 181 knižních publikací, 23 videokazet a 5 CD ROMů, prezenčně do studovny bylo vypůjčeno 28 knih. V knihovně si lze také vypůjčit několik desítek přírodovědných, ekologicky zaměřených či regionálních periodik. Knihovna je otevřena pro veřejnost každou středu od 13 do 18 hodin, v jinou dobu lze knihovnu navštívit po předchozí domluvě. Seznam všech titulů je zveřejněn na internetu, takže čtenář má možnost si sám vyhledat požadovanou publikaci.

Také v roce 2005 probíhala soutěž pro čtenáře registrované v naší knihovně. S počtem 8 výpůjček se na prvním místě umístila Klára Hrušková, žákyně 7. třídy Základní školy Vlašim – Vorlina, která publikace z naší knihovny používá při přípravě referátů do školního vyučování. A za to ji čeká knižní odměna.

Rodičovský ekoklub Breberky

① Veronika Havlová

Rodičovský ekoklub Breberky je klub rodičů s dětmi od 0 do 4 let s ekologickou výchovou. Cílem ekoklubu je vytvářet u dětí správné návyky ve vztahu k životnímu prostředí, probudit citový vztah k přírodě, k výtvarům lidské práce i lidem samotným. Schůzky klubu probíhaly každé pondělí ve školním roce. Každé pondělí se schází kolem 15 dětí v doprovodu svých rodičů. Některé děti nám odrostly a zúčastňují se jen nárazových akcí klubu. Na pravidelné schůzky přicházejí nové mladší děti kolem jednoho roku.

Děti se na schůzkách formou hry seznamovaly s okolním životem. Zároveň se od útlého věku setkávají v kolektivu se svými vrstevníky. Toto setkávání jistě podporuje i vývoj dítěte a napomáhá mu tak v adaptaci do cizího prostředí. Děti mají také k dispozici hračky, takže část setkání je ponechána fantazii dětí.

Breberky na výstavě Botanicus v Lysé nad Labem.

foto:V. Havlová

Breberky na výletě – Konopiště.

foto:V. Havlová

Breberky na výletě – Český Šternberk.

foto:V. Havlová

V roce 2005 Breberky společně s Městem Vlašim uspořádaly zábavné odpoledne v místním parku plné her a různých soutěží. Během léta a podzimu jsme zorganizovali řadu jednodenních výletů do přírodních a kulturně zajímavých míst v okolí Vlašimi, například na Český Šternberk, Konopiště, Botanicus Lysá nad Labem, do Jinošovského údolí nebo Nemíže.

Ekoporadenství

① Mgr. Lucie Kropáčková

Dotazy podané telefonicky, ústně, e-mailem nebo prostřednictvím webových stránek vyřizovali pracovníci ekocentra podle svého zaměření, případně jsou konzultovány s jinými ekoporadnami nebo odborníky. V průběhu roku bylo zodpovězeno 683 evidovaných dotazů.

Dotazy se týkaly nejčastěji zvířat a zeleně.

V průjezdu ekocentra byly zřízeny dvě nástěnky s ekoporadenskou tematikou. Na webových stránkách byl zřízen formulář na zadávání dotazů a byly zde umístěny odpovědi na nejčastější dotazy za finanční podpory Ministerstva životního prostředí v rámci programu Síť ekologických poraden „Environmentální poradenství 2005.“

Průběžně byly rozšiřovány záložky potištěné nabídkou služeb ekoporadny.

Pro potřeby veřejnosti i zástupců veřejné správy byla vydána publikace Praktický rádce – Jak chránit životní prostředí na Podblanicku v nákladu 6 000 kusů. Publikace je ke stažení také na internetu.

V rámci zeleného provozu ekocentra se při nákupu upřednostňují například potraviny z ekologického zemědělství a spravedlivého obchodu.

foto: L. Kropáčková

Ekoporadna Podblanického ekocentra ČSOP je členem sítě ekologických poraden STEP.

Naučná stezka Vlašimským zámeckým parkem

Ing. Karel Kříž

Obnova naučné stezky zámeckým parkem ve Vlašimi byla součástí projektu obnovy kulturních prvků zámeckého parku, který jsme řešili ve spolupráci s Městem Vlašim. Původní naučná stezka byla v celé délce rekonstruována a přibylo zde 5 nových zastavení. Do okruhu byla zařazena i prohlídka Starého hradu, kde jsme zřídili expozici k zámeckému parku. Součástí byla rovněž i obnova původní cesty pod Samsonem vč. obnovy starých schodišť.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Spolupráce s médii

Jan Urban

V roce 2005 jsme sdělovacím prostředkům poskytli prostřednictvím e-mailové rozesílky celkem 65 tiskových zpráv. Informace o našich činnostech a ekoporadenské zprávy se objevovaly v servisu České tiskové kanceláře, celostátních denících i v regionálním tisku, často se naše příspěvky či rozhovory s některým z pracovníků ekocentra objevily v rozhlasu či televizi, velmi často v regionální kabelové televizi.

Dobrou spolupráci udržujeme s redakcemi Zpravodaje Města Vlašimi, Benešovského deníku, středočeské přílohy MF Dnes, Jiskry, Zpravodaje Štěpánovska, Našeho domova, Benešovského kalendáře a dalších místních periodik, se kterými jsme úzce spolupracujeme. Příspěvky a pozvánky na akce se objevují i na Rádiu Blaník, v regionálním vysílání Českého rozhlasu, na internetových zpravodajských serverech a v dalších netištěných médiích.

Média tradičně věnují velkou pozornost práci Stanice pro handicapované živočichy, akcím pro veřejnost a vyhlášení ocenění Blanický rytíř. Článků, rozhovorů či zmínek o naší činnosti byly publikovány řádově stovky.

Časopis Pod Blaníkem

Ing. Pavel Pešout, Jan Urban

V roce 2005 jsme uzavřeli již 9. ročník vydávání obnoveného časopisu Pod Blaníkem, vlastivědného čtvrtletníku Benešovska, Vlašimska, Voticka, Českého Meránu a Dolního Posázaví. Vydáváme jej spolu s Muzeem Podblanicka a ve spolupráci se Správou Chráněné krajinné oblasti Blaník Louňovice. Administraci časopisu v tomto roce zajišťovaly Dagmar Tlustošová a Helena Kuželová a redakční rada pracovala ve složení (abecedně): Mgr. Radovan Cáder, Doc. RNDr. Lubomír Hanel, CSc., Mgr. Václav Kovařík, Ing. Pavel Pešout (šéfredaktor), PhDr. Ivana Preislerová, Slávka Rýdlová, Jan Svoboda, Milan Štědra, PhDr. Libuše Váňová a Ing. Jana Zmeškalová. Redakční a grafické práce zajišťoval Jan Urban, poslední dvě čísla byla do tisku připravena již profesionály z QT studia, časopis tiskne tiskárna VaMB s. r. o. Štěchovice. Cena časopisu v roce 2005 byla 12 Kč, členové Českého svazu ochránců přírody Vlašim jej dostávají zdarma jako členskou výhodu.

Časopis lze zakoupit na celkem 19 prodejních místech v Benešově, Jankově, Kamberku, Kondraci, Křížově, Louňovicích pod Blaníkem, Načeradci, Neveklově, Praze, Pravoníně, Ratměřicích, Veliši, Vlašimi, Voticích a Zvěstově. Také v roce 2005 vyšla čtyři čísla, která přinesla kratší i delší příspěvky o přírodě, krajině, životním prostředí, historii, kultuře i současném

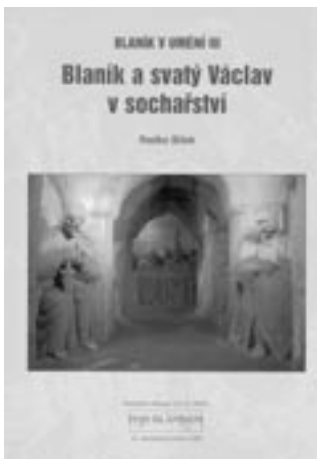
dění na Podblanicku, vše bohatě doplněno fotografiemi a ilustracemi. Vydávání v roce 2005 finančně podpořil Středočeský kraj a sponzoři.

Formát B5, černobílá obálka, rozsah 24 až 32 řádných stran a 4 až 12 stran přílohy, náklad 1 300 ks, ISSN 1213-1040.

SAMOSTATNÉ PUBLIKACE

① Ing. Pavel Pešout, Jan Urban

Radko Bílek:
Blaník a svatý Václav v sochařství
(Blaník v umění III)

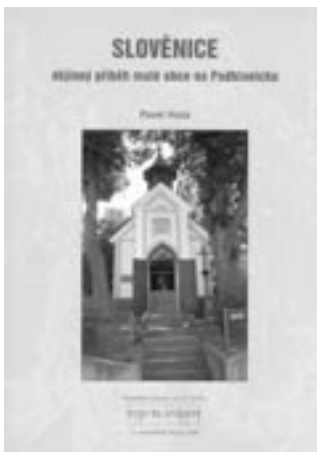

Třetí díl „Blaníku v umění“ vyšel jako 10. samostatná příloha časopisu Pod Blaníkem – první díl této „trilogie“ se věnoval především Blaníku v poezii a hudbě a druhý Blaníku v beletrii. V tomto dílu autor zpracoval motiv Blaníku a od Blaníku neoddelitelného sv. Václava a jeho družiny v sochařství. Badatelská práce Radko Bílka byla opět nelehká, autor shromáždil a zpracoval řadu materiálů nejen z různých částí

České republiky, ale i ze zámorí. Publikace kapitolu Úvodem, dále osm zastavení s názvy: Začátky, Toužení a realita, Na Václavském náměstí, V pražském velechrámu, Daleko za mořem, Cesty do přírody, Na Podblanicku a Závěrečné. Publikace je doplněna anglickým souhrnem, obsahuje základní přehled uváděných sochařů a jejich blanických prací, výběrový jmenný rejstřík, citovanou a doporučenou literaturu a seznam použitých zkratk a zkrácených názvů.

Formát B5, plnobarevná obálka, brožovaná vazba, 104 stran, 125 fotografií a reprodukcí, náklad 1 000 ks, cena 95 Kč. ISBN: 80-86327-43-4.

Pavel Hoza:
Slověnice – dějinný příběh malé obce na Podblanicku

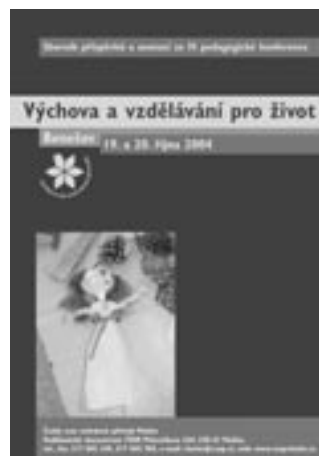
Autor 11. samostatné přílohy časopisu Pod Blaníkem je slověnický rodák, profesor benešovského gymnázia a spisovatel. Publikace se však ve srovnání z řadou jiných publikací věnovaných dějinám obcí našeho kraje svým charakterem vymyká. Pavel Hoza patří k nejvýraznějším postavám regionální literatury na Podblanicku, v jehož tvorbě nacházíme poezii i prózu. Jeho nová kniha je věnovaná

minulosti a přítomnosti jeho rodné obce, a tak se v ní odráží jak autorova láska k domovu, tak i jeho literární nadání a precizní metoda odborné práce historika, výsledkem čehož je dílo obsahově bohaté a čtivé. Dějiny obce jsou popsány na základě dostupných historických pramenů, ty novější i s použitím vyprávění pamětníků a vlastních vzpomínek. Publikace obsahuje následující kapitoly: Úvodní slovo starosty obce, Předmluva autora, První pohled, Charakteristika krajiny (Popis přírodního prostředí), Krajina magická (Blaník, Hrádek, Hrad na Babici, Stín velkého psa, Poustevník ve skále, Píseň a Pověry a lidové zvyky), Jazyk – nářeční mluva, Původ a vývoj grafické podoby místního jména Slověnice, Dějinný příběh Slověnic (Počátky příběhu, Co předcházelo, Mezi léty 1544 až 1752, Mezi léty 1752 až 1850, Mezi léty 1850 až 1914, Velká válka, Doba První československé republiky, Doba okupace, Mezi léty 1945 až 1989 a Žité dějiny), Nová perspektiva, Závěrečná úvaha, Letopisný přehled dějin Slověnic, Literární obraz Slověnic, Poděkování místo závěru, Prameny a Literatura.

Formát B5, plnobarevná obálka, brožovaná vazba, 108 stran, 5 perokreseb Jana Dvořáka, 115 fotografií a reprodukcí, náklad 550 ks, cena 90 Kč.

ISBN: 80-86327-45-0.

Lenka Daňková (Ed.):
Výchova a vzdělávání pro život (Sborník příspěvků a anotací ze IV. pedagogické konference)

Sborník připomíná zajímavé nápady a náměty, které slyšeli účastníci stejnojmenné konference v Benešově ve dnech 19. a 20. října 2004, ale přináší i nové, které zapadly v množství informací.

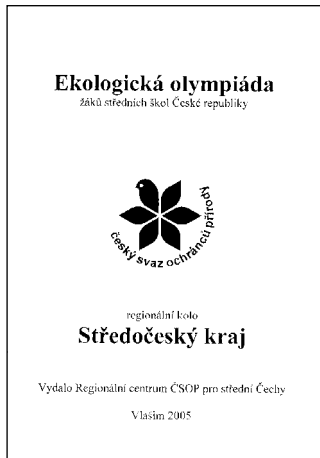
Formát A5, dvoubarevná obálka, šitá vazba, 44 stran, náklad 200 ks, zdarma. ISBN: 80-86327-46-9.

Jan Urban (Ed.): **Ekologická olympiáda žáků středních škol České republiky – X. regionální, Středočeský kraj, 23. a 24. 9. 2005**

Sborník o průběhu středočeského kola Ekologické olympiády v roce 2005, které se již podesáté konalo ve Vlašimi. Obsahuje kapitoly: Organizační údaje (Spoluorganizátoři

soutěže, Spolupracující organizace, Hodnotící odborná porota, Účastníci regionálního kola), Úvodem, Průběh soutěže (Program, Rozlosování družstev, Test, Poznávka, I. praktická část – zadání, II. praktická část – zadání, Doprovodný program pro pedagogy), Výsledková listina a Tiskové zprávy a články. Přílohou sborníku je CD s obrazovou dokumentací průběhu soutěže.

Formát A5, dvoubarevná obálka, 32 stran, náklad 70 ks, ISBN 80-86327-48-5.

**Lucie Kropáčková (Ed.):
Praktický rádce jak chránit životní prostředí
na Podblanicku**

Druhé přepracované vydání přináší odpovědi na nejčastější otázky z oblasti životního prostředí včetně kontaktů na instituce zodpovědné za řešení daných problémů. Součástí každé odpovědi je název, telefon, popř. adresa a e-mail instituce, která je povinna nebo schopna s daným problémem pomoci. Publikace obsahuje následující kapitoly: Úvod, Zeleň, Živočichové, Voda, Ovzduší, Odpady, Veřejný pořádek, Stavby, Jak může

občan chránit své životní prostředí?, Seznam použitých zkratek, v přílohách pak kontakty na státní správu a samosprávu, seznam policejních služeben, seznam sběrů druhotných surovin a sběrných dvorů, seznam vybraných nevládních organizací, seznam chráněných území a Evropsky významných lokalit soustavy NATURA, mapu CHKO Blaník, vymezení působnosti stanic pro handicapované živočichy, internetové odkazy, použitou a doporučenou literaturu.

Formát A6, dvoubarevná obálka, 62 stran, náklad 6 000 ks, ISBN 80-86327-50-7.

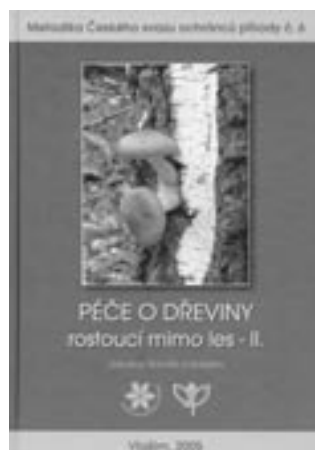
**Lubomír Hanel, Stanislav Lusk:
Ryby a mihule České republiky,
výskyt a ochrana**

Ryby a mihule dostávají v poslední době v souvislosti s potřebou ochrany vodních ekosystémů do středu zájmu ochránářské veřejnosti. V Evropě je nyní ohroženo přes polovinu zde žijících původních druhů ryb a mihulí, což už je dostatečně pádný argument, aby byla těmto živočichům i u nás věnována zvýšená pozornost. Existuje řada publikovaných prací u nás i v zahraničí, které se problematiky ochrany ryb a mihulí různým způsobem dotýkají. První takovéto zevrubné shrnutí poznatků bylo u nás publikováno v rámci metodických příruček Českého svazu ochránců přírody pod názvem „Ochrana ryb a mihulí“ před deseti lety. V dalším období přispěly k poznání naší ichtyofauny významnou měrou i výsledky programu Českého svazu ochránců přírody „Mihulovci a ryby“. V poslední době se objevila řada dalších skutečností a poznatků, které je vhodné předložit veřejnosti. Do popředí se aktuálně dostává zejména potřeba ochrany genofondu rybích populací a kvalifikované ochránářské péče o vodní biotopy. Důraz je tudíž v této publikaci kladen na ochranu volných (tekoucích) vod, kde zejména pramenné oblasti a horní části toků jsou mnohde posledními nenarušenými úseky povodí.

Rozsáhlá metodika Českého svazu ochránců přírody č. 31 obsahuje následující kapitoly: Úvod, Metody a sběr dat, Vodstvo České republiky, 4. Právní předpisy ve vztahu k ichtyofauně a její ochraně, Kvalita vody, Životní prostředí ryb a mihulí, Ochrana biodiverzity ichtyofauny, Přehled jednotlivých druhů a jejich výskyt, Vysvětlení odborných termínů, Český rejstřík, Latinský rejstřík, Anglický rejstřík, Německý rejstřík a Použitá literatura.

Formát B5, plnobarevná obálka, pevná šitá vazba, 500 stran, 80 barevných obrázků ryb, 40 perokreseb, schémat a tabulek, 25 barevných fotografií, 75 mapek, náklad 3 000 ks, cena 480 Kč. ISBN: 80-86327-49-3.

**Jaroslav Kolařík a kolektiv:
Péče o dřeviny rostoucí
mimo les – II.**

Obor péče o dřeviny rostoucí ve městech i volné krajině prošel v průběhu uplynulých let na území naší republiky poměrně dynamickým vývojem. Rozsáhlá monografie, která vyšla jako metodika ČSOP č. 6 (2. doplněné vydání) navazuje na první díl vydaný ZO ČSOP Vlasím v roce 2003. Celkově tak bylo vytvořeno dílo, které komplexně shrnuje nejmodernější postupy a poznatky a nemá v oboru péče o neles-

ní zeleň v ČR konkurenci. Druhý díl je zaměřen více teoreticky s přesahem i do navazujících oborů jako např. právo v oblasti zeleně apod. Kniha obsahuje následující kapitoly: Základy anatomie a fyziologie stromů, Hodnocení stavu stromů, Ohodnocení trvalé zeleně, Právní úprava péče o stromy a jejich ochrany a Choroby a škůdci dřevin, přílohy pak Fytopatologický terminologický slovníček, Rejstřík názvů patogenů, autorských zkratek a českých jmen a Rejstřík názvů hmyzu, autorských zkratek a českých názvů. Knihu doplňuje seznam použitých zkratek, barevná obrazová příloha, věcný rejstřík a literatura.

Rozsáhlá monografie, která vyšla jako metodika ČSOP č.

6 (2. doplněné vydání), obsahuje následující kapitoly: Základy anatomie a fyziologie stromů, Hodnocení stavu stromů, Ohodnocení trvalé zeleně, Právní úprava péče o stromy a jejich ochrany a Choroby a škůdci dřevin, přílohy pak Fytopatologický terminologický slovníček, Rejstřík názvů patogenů, autorských zkratk a českých jmen a Rejstřík názvů hmyzu, autorských zkratk a českých názvů. Knihu doplňuje seznam použitých zkratk, věcný rejstřík a literatura.

Formát A5, plnobarevná obálka, pevná šitá vazba, 720 stran, 179 čb a 248 barevných obrázků, 32 tabulek, náklad 3 000 ks, cena 480 Kč.

ISBN: 80-86327-44-2.

Internetové stránky

Mgr. Petra Macháčková

Na začátku roku 2005 byly naše internetové stránky přeměnovány na adresu www.csopvlasim.cz. Od září 2005 je na stránkách umístěno počítadlo, které zaznamenalo za měsíce září až prosinec cca 1 650 přístupů. Stránky slouží jako informační zdroj o ZO ČSOP Vlašim, pravidelně jsou doplňovány připravované akce pro veřejnost, tiskové zprávy, nabídka publikací a knih v naší knihovně. Aktualizací prošly v listopadu stránky ekoporadny, návštěvníci zde najdou deset nejčastějších dotazů.

Je zde taktéž umístěn formulář, přes který může kdokoliv poslat svůj dotaz přímo do naší ekoporadny. Ke stažení je také brožurka: Praktický rádce – Jak chránit životní prostředí na Podblanicku. Pedagogové najdou na stránkách přehled výukových programů pro školy, aktuální nabídku seminářů a vzdělávacích akcí, termíny soutěží atp.

REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Kraj blanických rytířů

Petr Zapletal

V 2005 jsme zpracovali, podali do grantového řízení a uspěli s projektem s názvem „Kraj blanických rytířů“, který bude spolufinancován Evropskou unií, Středočeským krajem, Městem Vlašimí, obcemi Pravonín, Kamberk, Kondrac, Načeradec a Trhový Štěpánov.

Dovolená na venkově

Neinvestiční projekt je zaměřen výhradně na propagaci turistického regionu Podblanicka s novým názvem Kraj blanických rytířů.

Obsahem projektu je výroba a distribuce široké škály tiskových propagačních materiálů, které představí region – např. Příroda vlašimského parku, Architektonické památky, Ubytování a stravování, Příroda a krajina, materiály o vlašimském parku a Vlašimi i jednotlivých partnerských obcích.

Další důležitou součástí bude na rozvoj šetrného cestovního ruchu zaměřená medializace regionu prostřednictvím publicity

v médiích, inzerce, účasti na veletrzích cestovního ruchu, vytvořením a prezentací nových webových stránek regionu.

Celkové náklady projektu na období 2006 – 2007 (projekt končí v květnu 2007) jsou 3 112 780 Kč, z nichž 75 % hraje Evropská unie, 10 % Středočeský kraj, 5 % státní rozpočet a 10 % je spolufinancování ze strany partnerů projektu a ČSOP Vlašim.

Podblanické infocentrum

Petr Zapletal

Rok 2005 znamenal pro Infocentrum nejvýznamnější změnu v jeho historii, neboť získalo nově rekonstruované prostory v tzv. Nebesářově domku na strategickém místě nádvoří vlašimského zámku. Prostory byly obnoveny a vybaveny nábytkem a technikou v rámci projektu „Obnova kulturní památky – vlašimského zámeckého parku (1. fáze)“, který byl spolufinancován Evropskou unií a Městem Vlašimí.

Kvalitní zázemí i strategická poloha se projevila ihned po zahájení provozu na konci července zvýšenou návštěvností, která trvala do konce turistické sezóny.

Greenways Praha – Vídeň

① Petr Zapletal

V roce 2005 byla navázána spolupráce na projektu zapojení regionu do sítě Greenways Praha – Vídeň. Konkrétním výstupem je dohoda o vytvoření lokálního okruhu na Benešovsku s pracovním názvem „Nejkrásnější zámecké parky“, představující nejzajímavější zámky a parky regionu.

Z páteřní sítě odbočí turisté na Sedlčansku a přes Vrchotovy Janovice pojedou do Vlašimi, poté přes Jemniště na Konopiště a na Neveklovsku se opět na trasu Greenways mohou napojit. Spojení s Greenways by mělo přinést regionu další turisty v oblasti šetrného cestovního ruchu a přirozeně propojit nové místní turistické projekty (zámecký park ve Vlašimi, ubytovna v Kondraci, naučné stezky na Blaníku a v Jankově).

Výroba propagačních materiálů a propagace trasy je součástí projektu Kraj blanických rytířů. V současné době připravuje Nadace Partnerství vydání publikace o přírodních zajímavostech na trase Greenways, kde bude umístěna informace o CHKO Blaník.

Účast ČSOP v Greenways je důležitá právě z hlediska rozvoje šetrného cestovního ruchu a výrazná akcentace celé aktivity k ochraně životního prostředí.

Rozvoj zámeckého parku ve Vlašimi

① Ing. Karel Kříž, Ing. Pavel Pešout, Petr Zapletal

Rok 2005 byl pro obnovu zámku a parku zlomovým obdobím, neboť se z polozapomenuté památky stává významný turistický cíl s nově přístupnými objekty a novými službami. Projekt „Obnova kulturní památky – vlašimského zámeckého parku (1. fáze)“ spolufinancovaný Evropskou unií a Městem Vlašimi přinesl do parku investici přes 8 mil. Kč.

Zámek a park Vlašim

ČSOP se tento projekt významně dotýká, neboť se účastnil na realizaci některých aktivit (dobudování naučné stezky, vybavení Starého hradu) a také se podílí na provozu Starého hradu (ČSOP zajišťoval v částečnou rekonstrukci v roce 2004), který se v rámci vnějšího prohlídkového okruhu stal během turistické sezóny poprvé veřejnosti přístupným.

Dalším zapojením ČSOP do rozvoje parku je zajištění provozu Vlašimské brány (vznik nájemního vztahu s městem) ve spolupráci s malířem Stanislavem Přítodou. Zde je díky rekonstrukci vytvořen prostor pro Podblanickou galerii, která představí díla místních umělců a bude rovněž veřejnosti přístupná.

Výbor Programu obnovy venkova

① Jan Urban

Také v roce 2005 zastupoval Jan Urban naši organizaci při jednáních Krajského výběrového výboru Programu obnovy venkova (POV) Středočeského kraje. Práce výboru spočívala ve výběru projektů obcí a mikroregionů ve venkovských oblastech kraje pro přidělování dotací z POV. Výbor dále přepracoval Zásady pro poskytování prostředků a harmonogram středočeského Programu obnovy venkova na rok 2006. V roce 2005 proběhla celkem tři zasedání Krajského výběrového výboru POV na Krajském úřadu Středočeského kraje v Praze, dále jsme se jako zvolený člen zúčastnili jednání pracovní skupiny pro dotační tituly 6 (Projekty na vzdělávání a poradenství v oblasti rozvoje venkova a obnovy vesnice) a 7 (Integrované projekty venkovských mikroregionů) POV, jež jsme členy.

Blanický rytíř

① Ing. Pavel Pešout, Jan Urban

V roce 2005 bylo již posedmé udělováno ocenění Blanický rytíř fyzické osobě, která se významně zasloužila o ochranu a rozvoj přírodního a kulturního dědictví Podblanicka. Ocenění udělovaly třem navrženým kandidátům neziskové organizace Podblanicka, konkrétně Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim (administrátor ceny), občanské sdružení Chlum Čerčany, Vlastivědný klub P.A.N. Vlasáka Vlašim, Vlastivědný klub Votice, Vlastivědný klub Český Merán, o. p. s. Český Merán, Klub mladých Sedlec-Prčice, Sdružení Přátel Chotýšan, Český svaz ochránců přírody Benešov, Český svaz ochránců přírody Kladruby, Český svaz ochránců přírody Sázava, Český svaz ochránců přírody Střítež, Český svaz ochránců přírody Votice, Vlastivědný klub Šternberk, Vlastivědný klub Týnec nad Sázavou a okolí, Podblanický vědeckotechnický klub železniční, Podblanické infocentrum, občanské sdružení Podblanickem, Vlašimské hudební mláď a Vlašimská astronomická společnost.

Celkem bylo podáno sedmnáct písemných návrhů. O ocenění rozhodla porota složená ze zástupců jednotlivých nevládních organizací. Její práce byla velmi obtížná. Čestnou cenu Blanický rytíř za celoživotní dílo obdrželi pan Karel Bárta

Držitelé ocenění Blanický rytíř v roce 2005.

foto: archiv ČSOP Vlašim

z Křížova, pan Mojmír Chromý z Benešova, in memoriam a pan Alexej Salzman z Mladé Vožice.

Slavnostního udělování, které proběhlo v obřadní síni vlašimského zámku, se účastnilo na padesát hostů kulturního, společenského i politického života regionu. Na půdě města přítomné přivítal starosta Vlašimi Mgr. Luděk Jeništa. Pozvání přijala senátorka Parlamentu České republiky Ing. Helena Rögnerová, zástupce hejtmána Středočeského kraje Ing. Vilém Žák, řada starostů měst a obcí Podblanicka, ředitelé škol z Podblanicka a mnoho dalších hostů.

Blaničtí rytíři obdrželi již tradičně kromě pěkného diplomu každý svou originální velmi hodnotnou pískovcovou sochu Blanického rytíře od akademického sochaře Daniela Talavery.

Pořízení těchto soch sponzorovala firma Rabbit a. s. Trhový Štěpánov.

Na závěr slavnostního aktu byla zveřejněna výzva k nominování na Blanické rytíře za rok 2005, kteří budou uděleni v příštím roce.

Co se jina nevěšlo

Víkendový zájezd do Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les

ZO ČSOP Vlašim uspořádala dne 17. a 18. září 2005 víkendový autobusový zájezd do Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les.

Sraz k odjezdu byl v sobotu 17. září v 6,15 hod. u Podblanického ekocentra. Přestože přišlo, scházeli se účastníci zájezdu již okolo šesté hodiny. Nebyli to jen dospělí, ale i jejich děti buď pěšky, v kočárcích či babytaškách nebo kukaních. Výborná nálada vydržela od srazu po celé dva dny putování. Nebylo slyšet zvýšeného hlasu, neobjevila se nervozita a nezazněl ani dětský pláč. Přes náročnost trasy putovali malí budoucí ochránci přírody vesele a spokojeně na zádech tatínků nebo za ruce maminek. I počasí nám velmi přálo.

Trasa zájezdu pokračovala z Vlašimi přes Benešov, Prahu, Plzeň, Konstantinovy Lázně, Teplou do Mariánských lázní. Během cesty se připojili k našemu zájezdu naši hostitelé a průvodci ředitel CHKO Český les Ing. PhD. Jindřich Horáček a ředitel Městského muzea v Mariánských lázních Ing. Jaromír Bartoš a botanička paní Bucharová. Kolem desáté hodiny jsme se ocitli v Národní přírodní rezervaci Kladská rašeliny. Prohlédli jsme si lovecký zámek na Kladské, dále jsme prošli po chodníku naučné stezky rašeliniště a tajgu s borovicí blatkou. Následovala prohlídka podmáčených smrčín a vrchovišť, patřících do Evropské sítě chráněných území Natura 2000. Poznali jsme Smradoch s mofetami a rosnatkami, Farskou kyselku, hadcovou stráň Tři křížky s jejich rostlinnými společenstvími, Úpolínovou louku a Dlouhou stoku. Účastníci zájezdu vystoupali spirálovitým schodištěm na rozhlednu na vrchu Krásno, odkud se jim otevřel pohled do širokého kraje Slavkovského lesa až ke Krušným horám.

K večeru jsme dojeli k hotelu Panorama v Mariánských Lázních, kde jsme nocovali. Večer jsme si zběžně prohlédli Mariánské Lázně. Po 21. hodině se nám věnovali naši hostitelští průvodci přednáškou s projekcí a odborným výkladem o místních rostlinných společenstvích a byli jsme seznámeni s trasou druhého dne našeho putování.

To probíhalo rezervací SOOS u Františkových Lázních, Novým Drahovem, Selským Dvorem, skanzenem Doubrava

s chebskými statky s hrázděným zdívkem a zdobenými štíty. Na závěr cesty jsme navštívili hornické muzeum v bývalé šachtě Ondřeje Šlika v Doubravce. Rozloučili jsme se s našimi průvodci, obdarováni časopisem Arnika, přírodou a historií Karlovarského kraje. Vlašimští obdarovali nové přátele našim časopisem „Pod Blaníkem“ a pozváním na obdobnou exkurzi do našeho Podblanicka.

Šťastní z krásných dojmů a v plné pohodě jsme se vrátili v nedělních večerních hodinách. Nabyté dojmy nás nadchly a ještě dlouho v nás budou doznívat s díky organizátorům tak krásných chvil. Škoda, že již skončily, ale už se těšíme na další.

Zapsala Milena Laštovičková, členka ZO ČSOP Vlašim

Prohlídka rezervace SOOS.

foto: archiv ČSOP Vlašim

HOSPODAŘENÍ V ROCE 2005

① Ing. Hana Krejčířová, Ing. Marek Lempochner

Ke konci roku 2005 dosáhla naše organizace celkového zisku 225 267 Kč. Konečný výsledek hospodaření jednotlivých středisek byl následující: Středisko přírodní a kulturní dědictví, environmentální vzdělávání, výchovy a osvěty a péče o přírodu a krajinu se dostalo do ztráty (přesně šlo o ztrátu v částce 12 451 Kč, respektive tři a čtyři koruny). Zisk ve výši 227 616 Kč zajistilo Středisko péče o zeleň a částku 26 434 Kč jsme získali v rámci hospodářské činnosti naší organizace. Tou je například nájem prostor v přízemí budovy Ekocentra, úroky z vkladových listů a příjem z reklamy. Výsledek hospodaření a rozvaha za rok 2005 jsou zřejmé z přiložených tabulek.

Na základě smlouvy se Středočeským krajem jsme v roce 2005 zpracovali rozborovou a návrhovou část „Krajské koncepce ochrany přírody a krajiny Středočeského kraje“. Za toto dílo jsme vyfakturovali celkem 1 067 629 Kč. Středisko EVVO získalo z prostředků Středočeského kraje za zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve Středočeském kraji v roce 2005 celkem 1 580 000 Kč.

Jako velmi úspěšný můžeme uplynulý rok hodnotit z pohledu dokončených investic. Počátkem června se dovršila rekonstrukce budovy Ekocentra závěrečnou kolaudací. Celkové náklady, které byly ze sta procent hrazeny z prostředků Státního fondu životního prostředí, dosáhly výše 13 535 110 Kč.

Další zkolaudovanou akcí je odbahnění rybníků Kačák a Jírovec v jinošovském údolí. Náklady na tuto revitalizaci jsme pokryli díky investiční dotaci ve výši 5 037 134 Kč, kterou nám poskytlo Ministerstvo životního prostředí také ve výši 100 % nákladů.

Pro provozní potřeby byl také koncem jara zkolaudován přístřešek pro skladování hospodářských potřeb v pořizovací hodnotě 70 007 Kč.

Po kolaudaci, která ovšem nabyla právní moci až počátkem roku 2006, je i nová trafostanice a kabelový rozvod ve školce v jinošovském údolí v celkovém objemu tři sta sedmdesát tisíc korun.

Počátkem prosince loňského roku byl v rámci podpory výzkumu a vývoje úspěšně ukončen program Faunistické a ekologické vyhodnocení ichtyofauny České republiky (včetně vyhodnocení historického vývoje) a výzkum forem její optimální ochrany s hlavním řešitelem Doc. RNDr. Lubomírem Hanelem, CSc. Výsledkem tohoto projektu je publikace Ochrana ryb a mihulí. Program byl zahájen v roce 2003 a během tří let prací byly celkové náklady na projekt 1 699 000 Kč z toho dotace Ministerstva životního prostředí pokryla 1 650 000 Kč, naše organizace se podílela 49 tisíci korunami. V roce 2005 získala naše organizace od MŽP ČR na tento projekt částku 890 000 Kč.

Dalším projektem, který započal díky podpoře výzkumu a vývoje ze strany MŽP v roce 2005, je program Demekologický monitoring vázkek a návrh jeho využití pro ochranu mokřadních biotopů a druhové diverzity. Termínem dokončení je rok 2007. V loňském roce poskytlo Ministerstvo životního prostředí na řešení jmenovaného programu 521 000 Kč, naše organizace uhradila náklady ve výši 10 000 Kč.

Pro zabezpečení činnosti Střediska péče o zeleň byla zakoupena Praga V3S v pořizovací ceně 60 000 Kč. Zajímavý

byl nákup rybníku Punčocha s přilehlým pozemkem (u nádrže Vorlina) z restitučního nároku za cenu 1 728 Kč.

Další provozní dotace už byly spíše drobnější, nicméně stejně potřebné pro zajištění chodu některých činností organizace. Šlo např. o dotaci na výukový program Energie (10 000 Kč, MŽP), pro oddíly Mladých ochránců přírody Alcedo a Ježci (9 801 Kč, SMOP), dotace na zajištění Ekologické olympiády (10 550 Kč, SMOP) a Indiánské stezky (13 500 Kč, TILIA), dotace na provoz letního tábora (13 997 Kč, SMOP) atp.

Velmi vítanou dotací jsou příspěvky Úřadu práce Benešov na zřízení pracovních míst veřejně prospěšných prací. Většina takto zaměstnaných pracovníků se podílí při výsadbách zeleně. V roce 2005 bylo díky této státní podpoře v naší organizaci zaměstnáno celkem třicet osob. Průměrná odpracovaná doba těchto pracovníků je 27 dní. Z těchto třiceti zaměstnanců jich osm odpracovalo dobu kratší než patnáct dní. V roce 2005 bylo na těchto příspěvcích (zhruba čtyři tisíce korun na měsíc a jednoho pracovníka) ze strany ÚP vyplaceno celkem 409 007 Kč.

V roce 2005 byli přijati dva zaměstnanci na dobu neurčitou do Střediska EVVO (náhrada za civilní službu a nástup na mateřskou dovolenou) a jedna pracovníce do Stanice pro handicapované živočichy (zkrácený úvazek). Průměrná hrubá mzda kmenových zaměstnanců byla v roce 2005 v naší organizaci 15 554 Kč, což oproti loňsku představuje nárůst o cca 6,1 %. Na dohodu o provedení práce jsme v loňském roce zaměstnali 56 brigádníků, zejména z řad studentů. Mzdové náklady po odpočtu dotace z Úřadu práce činily 33,2 % z celkových nákladů organizace, což je o 4,2 % méně než v roce předcházejícím.

Stejně jako v letech minulých i za rok 2005 proběhl audit účetnictví. Ing. Josef Buček, auditor, konstatoval, že účetní závěrka a výsledek hospodaření za tento rok jsou v souladu s příslušnými zákony a předpisy České republiky. Zpráva auditora je přiložena.

ROZVAHA (v celých tisících Kč)

AKTIVA		
	1. 1. 2005	31. 12. 2005
Stavby	656	19 579
Dlouhodobý hmotný majetek	2 671	2 772
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	1 617	1 617
Pozemky	447	449
Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	11 345	1 043
Materiál na skladě	340	218
Nedokončená výroba (školka)	-	799
Výrobky (Publikace Péče o dřeviny I - dotisk a Péče o dřeviny II)	-	204
Pokladna	74	50
Ceniny – stravenky	49	19
Bankovní účty	3 805	4 513
Peníze na cestě	208	-
Odběratelé	466	1 026
Poskytnuté provozní zálohy	128	42
Pohledávky za zaměstnanci	1	1
Daň z příjmů	4	6
Jiné pohledávky	-	5
Daň z přidané hodnoty	1 547	-
Náklady příštích období	93	123
Příjmy příštích období	-	117
Dohadné účty aktivní	27	10
AKTIVA CELKEM	23 478	32 593

PASIVA		
	1. 1. 2005	31. 12. 2005
Oprávky ke stavbám	280	939
Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku	2 203	2 425
Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	1 493	1 617
Ostatní krátkodobé finanční výpomoci (projekt Kraj blanickýc rytířů)	-	88
Dodavatelé	7 289	1 503
Přijaté zálohy	446	244
Krátkodobé závazky – civilní služba	9	-
– zaměstnanci	258	305
– instituce soc. zabezpečení a zdr. pojišťovny	119	155
– ostatní přímé daně	35	39
– ostatní daně a poplatky	27	24
Daň z přidané hodnoty	-	830
Dotace ze státního rozpočtu	1	-
Výdaje příštích období	6	6
Výnosy příštích období	1 488	1 766
Dohadné účty pasivní	341	212
Opravná položka k pohledávkám	64	83
Vlastní jmění	8 520	20 692
Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení	179	225
Zákonné rezervy	720	1 440
PASIVA CELKEM	23 478	32 593

PŘEPOČTENÝ POČET KMENOVÝCH ZAMĚSTNANCŮ K 31. 12. 2005		
středisko	název střediska	počet zaměstnanců
1	Ochrana přírodního a kulturního dědictví	3
3	Environmentální vzdělání, výchova a osvěta	5
4	Péče o přírodu a krajinu	3,33
5	Péče o nelesní zeleň	4

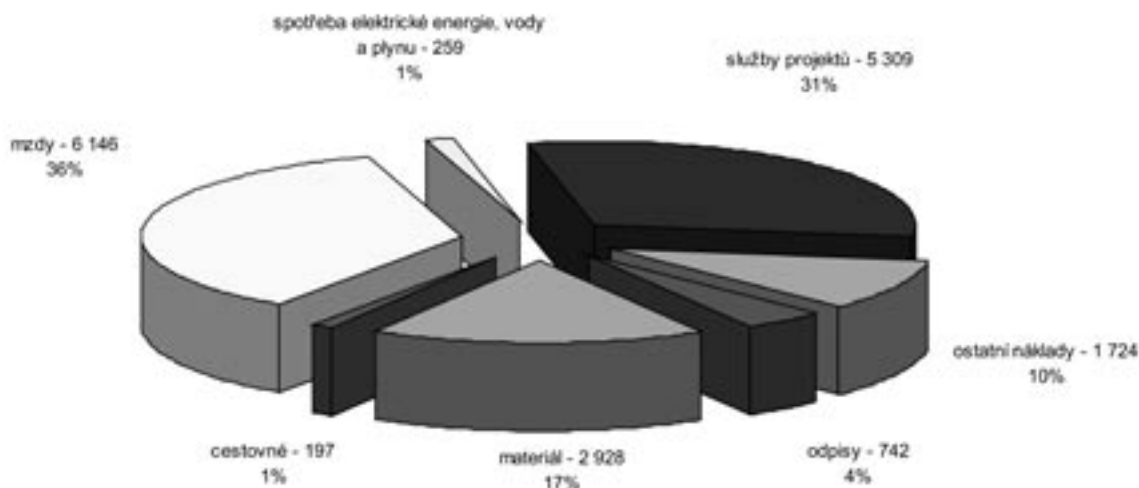
VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT (v celých tisících Kč)

NÁKLADY – účtová třída 5	
Spotřeba materiálu	2 928
Spotřeba elektrické energie	185
Spotřeba vody a plynu	74
Prodané zboží	18
Opravy a udržování	523
Cestovné	197
Ostatní služby projektů	5 309
Mzdové náklady	4 657
Zákonné pojištění	1 489
Ochranné pomůcky, bezpečnost práce	146
Silniční daň	39
Jiné ostatní náklady (pojištění, bankovní poplatky)	216
Odpisy dlouhodobého majetku	742
Tvorba zákonných rezerv	720
Tvorba zákonných opravných položek	19
Příspěvky mezi organizačními složkami	37
Poskytnuté příspěvky	6
NÁKLADY CELKEM	17 305

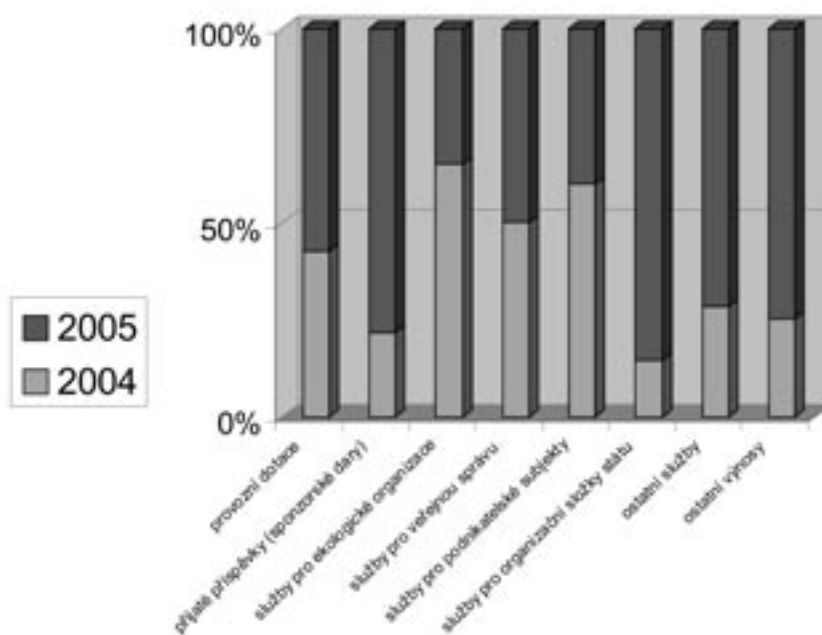
VÝNOSY – účtová třída 6		
Tržby za vlastní výrobky (publikace apod.)		332
Tržby z prodeje služeb		11 375
z toho služby: nezařazené (tábor, cestovné – programy)	256	-
pro ekologické organizace	688	-
pro veřejnou správu	6 278	-
pro rozpočtové a příspěvkové organizace	280	-
pro podnikatelské subjekty	1 563	-
pro organizační složky státu	2 193	-
účastnické poplatky za semináře	25	-
nájemné	53	-
reklama	39	-
Změna stavu nedokončené výroby		799
Změna stavu výrobků		204
Platby za odepsané pohledávky		15
Úroky		15
Zúčtování fondů		385
Jiné provozní výnosy		83
Přijaté příspěvky (sponzorské dary)		1 839
Přijaté členské příspěvky		22
Provozní dotace		2 461
VÝNOSY CELKEM		17 530

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK VE SCHVALOVACÍM ŘÍZENÍ	225
--	------------

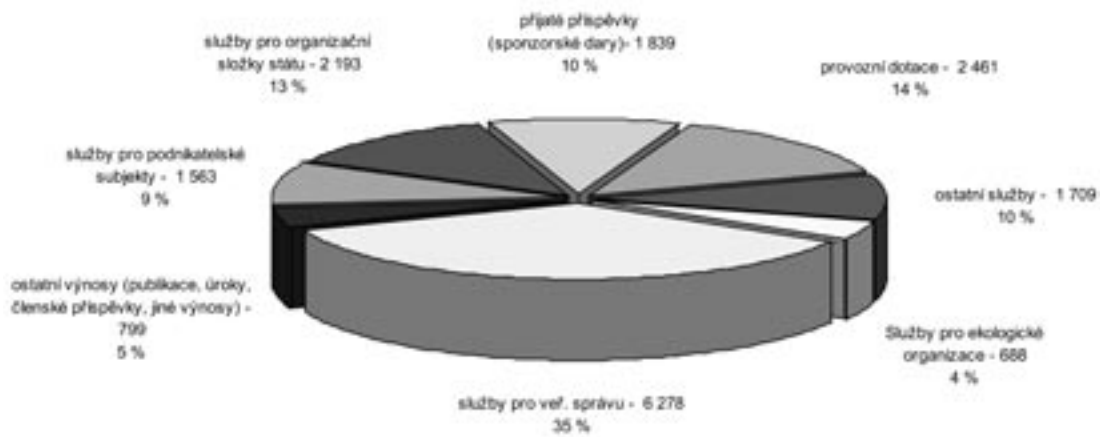
Graf č. 8: Struktura nákladů (v celých tisících)

Graf č. 9: Výnosy v roce 2004 a 2005

Graf č. 10: Struktura výnosů (v celých tisících)

**Zpráva nezávislého auditora
ověření roční účetní závěrky k 31. 12. 2005 občanského sdružení**

**Český svaz ochránců přírody
základní organizace 02/09 Vlašim
258 01 Vlašim, Pláteníkova 264
IČO 18595677**

Zpráva je určena výboru základní organizace 02/09 ČSOP Vlašim.

Provedl jsem audit přiložené účetní závěrky občanského sdružení Český svaz ochránců přírody k 31. 12. 2005 za období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2005.

Za sestavení účetní závěrky, vedení účetnictví, za jeho úplnost, průkaznost a správnost je odpovědný statutární orgán ZO 02/09 ČSOP Vlašim.

Mou úlohou je vyjádřit na základě auditu výrok o této účetní závěrce.

Audit jsem provedl v souladu se zákonem č. 254/2000 Sb., o auditorech a Komofe auditorů České republiky a auditorskými směrnicemi Komory auditorů ČR. Tyto směrnice požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti.

Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedené ověření úplnosti a průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce. Audit rovněž zahrnuje posouzení správnosti a vhodnosti použitých účetních zásad a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsem přesvědčen, že podle mého názoru účetní závěrka

**podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý
obraz aktiv, závazků, vlastního jmění, finanční situace
a zdroje krytí stálých a oběžných aktiv**

občanského sdružení Český svaz ochránců přírody k 31. 12. 2005 a výsledek hospodaření za období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2005 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými předpisy České republiky.

Zdůraznění skutečnosti:

Dle stanov Českého svazu ochránců přírody registrovanými Ministerstvem vnitra České republiky dne 15. 6. 2000 § 3 je hlavní činností vyplývající z jejího poslání ve smyslu zákona č. 586/1992 Sb. § 18 odstavce 3 a 4a jediná činnost charakterizující souhrnně ochranu a obnovu přírody, krajiny a životního prostředí, ekologická výchova a podpora trvale udržitelného života. Tuto jedinou a hlavní činnost naplňuje Svaz a jeho základní organizace různými aktivitami uvedenými v tomto § 3 Stanov pod písmeny a až m. ZO 02/09 ČSOP Vlašim tuto hlavní činnost interně sleduje v rámci čtyř nákladových středisek dle interních směrnic. Mimo to provádí ZO ČSOP Vlašim hospodářskou činnost samostatně sledující:

- pronájem nemovitostí
- reklamní činnost
- pořádání kulturních akcí
- prodej pomůcek
- drobná lesnická a zemědělská výroba

Vlašim 24. 2. 2006

Ing. Josef Buček
číslo osvědčení KAČR 1378
602 00 Brno, Nerudova 14

Organizační struktura Českého svazu ochránců přírody Vlašim

Členská schůze ČSOP

Výbor ČSOP Vlašim

Revizní komise ČSOP Vlašim

Referát ekonomiky

Samostatný úsek kanceláře

Samostatný úsek správy majetku ČSOP Vlašim

Středisko environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

Středisko péče o přírodu a krajinu

Úsek stanice pro handicapované živočichy

Úsek Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka

Středisko péče o zeleň

Úsek pěstební činnosti

Podblanické ekocentrum
ČSOP Vlašim

Personální zajištění činnosti v roce 2005

Výbor ČSOP Vlašim

Ing. Pavel Pešout (předseda)
MVDr. Jiří Hostek (místopředseda)
Ing. Marek Lempochner (hospodář)
Ing. Karel Kříž (jednatel)
Mgr. Radovan Cáder, Ing. Roman Farion, Mgr. Lenka Daňková,
Milan Havel, Ing. Mgr. Martin Klaudys, Ing. Miloš Krejčíř,
Jiří Nosek ml.

Revizní komise

Ing. Beáta Kremlová (předsedkyně)
Veronika Havlová

Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim

Ing. Pavel Pešout (ředitel)
Ing. Hana Krejčířová (ekonomka)

Samostatný úsek kancelář

Dagmar Tlustošová (vedoucí úseku), Věra Hrušková

Samostatný úsek správy majetku

Jiří Nosek ml. (vedoucí úseku), Josef Žížala (údržba zahrady ekocentra)

Členové redakční rady Pod Bláníkem

Mgr. Radovan Cáder, Doc. RNDr. Lubomír Hanel, Csc.,
Mgr. Václav Kovařík, Slávka Rýdlová, Jan Svoboda,
Milan Štědrý, PhDr. Libuše Váňová, PhDr. Ivana Vránová,
Ing. Jana Zmeškalová

Středisko environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

Mgr. Kateřina Červenková (vedoucí střediska)
Ing. Jana Dufalová, Jan Urban, Pavel Jakubův,
Mgr. Lucie Kastnerová, Mgr. Petra Macháčková

Rodičovský ekoklub Breberky

Veronika Havlová, Magdaléna Lempochnerová,
Magdaléna Kaprálová

Vedoucí oddílů MOP

Ing. Mgr. Martin Klaudys, Pavel, Jakubův, Jindřich Kulíček,
Mgr. Lucie Kastnerová

Středisko péče o přírodu a krajinu

Ing. Karel Kříž (vedoucí střediska)
Jakub Hromas

Úsek Stanice pro handicapované živočichy

Lenka Šafránková (vedoucí úseku)
Mgr. Daniela Mročková, Ing. Zuzana Pokorná,
MVDr. Jiří Hostek (veterinární péče)

Úsek Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka

Ing. Mgr. Martin Klaudys

Vedoucí programů druhové ochrany

Mgr. Pavel Čech, Doc. RNDr. Lubomír Hanel, Csc.,
Ing. Lukáš Kaprál, Ing. Mgr. Martin Klaudys, Ing. Karel Kříž,
Ing. Marek Lempochner.

Další spolupracovníci:

Ing. Václav Bažant, RNDr. Martin Čech, Ing. Vladimír Bylinský,
Ladislav Haroník, Ing. Václav Jansa, PharmDr. Jan Křivský,
Ing. Stanislav Lusk, CSc., Ing. Jiří Pokorný,
Ing. Václav Vilimovský, Doc. RNDr. Václav Zelený, Csc.,
Josef Žížala a další

Středisko péče o zeleň

Ing. Marek Lempochner (vedoucí střediska)
Jakub Vrnák, Jana Horálková, Ing. Václav Bažant, Radek Fialka,
Vladimír Fialka, Miloš Mařík, Miroslav Jandák

Úsek pěstební činnosti

Ing. Lukáš Kaprál

DĚKUJEME NAŠIM DÁRCŮM

Bohatá činnost podblanických ochránců přírody, stručně uvedena v této výroční zprávě, by v roce 2005 nebyla možná bez finanční podpory:

Krajského úřadu Středočeského kraje, osvicených měst a obcí Bystřice, Čáslavsko, Čechtice, Český Šternberk, Divišov, Drahnovice, Horky, Javorník, Kamberk, Kladruby, Kondrac, Krchleby, Křivsoudov, Lešany, Maršovice, Načeradec, Nemíž, Nespeky, Netvořice, Neustupov, Neveklov, Ostrov, Pacov, Pavlovice, Pelhřimov, Právoň, Psáře, Pyšely, Rabyně, Radošovice, Rataje, Stranný, Strojčice, Struhařov, Šetějovice, Trhový Štěpánov, Týnec nad Sázavou, Václavice, Vlašim, Vranov, Vrchotovy Janovice, Xaverov, Zdislavice, AOPK ČR, Lesů ČR s. p., MŠMT ČR, Muzea Podblanicka, MŽP ČR, Sdružení dětí a mládeže TILIA, Sdružení MOP ČSOP, SFZP ČR, Správy CHKO Blaník, SSEV Pavučina, Úřadu práce Benešov, ÚVR ČSOP Praha.

Jedním z nejdůležitějších příjmů organizace jsou dary. Následujícím firmám a osobám (řazení dle abecedy) chceme poděkovat za projevovou přízeň:

MECENÁŠI ČSOP Vlašim 10 000 a více Kč

RNDr. Libor Ambrozek, Praha; Pavel Bayer, AGF s. r. o. Vlašim; Bezpo, s. r. o., Benešov; ERIKA, a. s., Praha; MUDr. Ing. Kateřina Hynová, Praha; Ing. Jiří Jirásek, Neoluxor s. r. o., Praha; Radomír Klofáč, Morris Design s. r. o., Praha; Pavel Koutský, Praha; František Krunert, Krunert-Metal, Vlašim; Kyseľ a spol., s. r. o., Vlašim; Lesy ČR, s. p., LS Kácov; Lesy ČR, s. p., LZ KonopištěPastell s. r. o., Benešov; Proxima s. r. o., Benešov; Rabbit Trhový Štěpánov a. s., Trhový Štěpánov; Sellier & Bellot a. s., Vlašim; Stavební firma Pazdera s. r. o., Vlašim; Ing. Josef Tulach, Vlašim; VAMB, s. r. o. Štěchovice; Josef Volšícký, SACH s. r. o., Louňovice p. Blaníkem

PATRONI ČSOP Vlašim 5 000 – 9 999 Kč

anonymní dárcé, Praha; Antikvanova - KODL s. r. o., Praha; MVDr. Jiří Hostek, veterinární ošetřovna Vlašim; Autodoprava Houlík, Kondrac; Jitky Vláma s. r. o., Vlašim; Ing. Josef Šafřata, Louňovice p. Blaníkem; Mgr. Daniel Talavera, Vlašim; Pavel Vitějček – autoopravna, Benešov; Antonín Volsický, Křižov; Jaroslav Zajíček, Vlašim

SPONZORI ČSOP Vlašim 2 000 – 4 999 Kč

Česká spořitelna a. s., pobočka Vlašim; Ing. Petr Datel, Benešov; František Grezl, Blisko; Helena Hátleová, Praha; Petr Hedvík, Benešov; František Kubín, Šebíř; MUDr. Karel Pékny, Vlašim; Antonín Podzimek, Sedlec-Prčice; Josef Slunečko, Vlašim; Ing. Otto Srb, Sedlec-Prčice; SZEŠ Benešov; Vávroví, Senohraby; Vlasáková, Mezhoří; Ing. Petr Zajíček, Vlašim; Josef Žirovnický, Lom Bílkovice

PODDPOROVATELÉ ČSOP Vlašim 500 – 1 999 Kč

Agrodrůžstvo Načeradec; Dr. Michal Céza, Konárovice; Compal s. r. o., Vlašim; Eva Dočkalová, Český Krumlov; Tomáš Doležal, ALCEDO Praha; František Hlaváček, Vlašim; Miroslav Horníček, Říčany; Tomáš Hořta, Česká pojišťovna, a.s. Praha; Hotel IBIS, Praha; Luboš Chmelenský, Vlašim; JAF HOLZ s. r. o, Domašín; Michal Kalfus, Říčany; Knihkupectví Daniela, Benešov; Jaromír Maršáček, Pneuservis Vlašim; obce mikroregionu Bratronicko; PNS, divize Praha; Podblanicko Louňovice, a. s.; Mgr. Stanislav Příhoda, Vlašim; manželé Rosákové, Mníšek pod Brdy; Mgr. Jana Sátrová, Lékárna Vlašim; Ing. Vladimír Sirový, CSC, Praha; Sonja a Ingrid Smart, Dallas; Veronika Šandová, Penzijní fond České pojišťovny Benešov; Šimoncovi, Sulice; Jaroslava Urbanová, Vlašim; Ing. Eva Vaňková, Vlašim; Ing. Eliška Vobrázková, Čechtice

PŘÍSPĚVATELÉ ČSOP Vlašim 50 – 499 Kč

Benešovský deník, Benešov; Daňkovi, Vlašim; Lukáš Drílík, Louňovice; Radoš Forť, Český Šternberk; Jaroslav Havel, Vlašim; Kateřina Hermanová, Vlašim; Mgr. Josef Hrubý, Ptákoviny Vlašim; Ing. Beata Kremlová, Vlašim; Karolína Kunčová, Kráská Lipa; Ing. Milena a Jaroslav Laštovičkoví, Netvořice; Manželé Mikšů, Červená Řečice; Vratislav Moudrý, Nový Rychnov; Hana Pivoňková, Benešov; Paní Podlahová, Mlchovice u Prahy; Arnošt Štrobach – oprava obuvi, Vlašim; Eva Štrobachová – masáž, Vlašim; Týdeník Jiskra, Benešov; pan Vnuk, Vlašim; Hana Vránová, Papírnickví Vlašim; Alena Vrtišková, Vlašim; Marie Žizalová, Knihkupectví Vlašim; Pizeňská krčma, Vlašim; Podblanické infocentrum, Vlašim; Rádio Blaník; Zemědělské družstvo Kuňovice; Zemědělské družstvo Vlastníkú Veselka; Psáře; Manželé Bahharovi, Vlašim; Helena Kuželová, Dake Sedmápný; Tomáš Doležal, Načeradec; Lada Fikartová, Kladrub; Manželé Havlovi, Praha; Vít Kuklík, Vlašim; Martina Drastilová, Kosmetika Vlašim; Manželé Liškoví, Vlašim; MF Dnes, Praha; Petr Havel, OVB Alifinanz Benešov; Jan Vyskočil, OVB Alifinanz Benešov; Rehabilitační ústav Kladruby; Roman Kounický, Restaurace Sokolovna Vlašim; Miloš Studnická, Termochlad Vlašim; TJ Sokol Vlašim; Tomáš Maxant, Vlašim; Bc. Art. Dita Hálová, H. a L. design Vlašim; Ing. Jana Hálová, Vlašim; Josef Hrubý, Ptákoviny Vlašim; Klauadysovi, Vlašim

